КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань інтеграції України
до Європейського Союзу

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

Верховна Рада України

ВИСНОВОК

до проєкту Закону України «Про внесення зміни до статті 11 Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики»
(реєстр. № 16128 від 06.10.2026)

Відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу на своєму засіданні 23 жовтня 2026 року (протокол № 273) розглянув проєкт Закону України «Про внесення зміни до статті 11 Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики»» (реєстр. № 16128 від 06.10.2026, внесений Кабінетом Міністрів України) (далі – проєкт Закону) та зазначає таке.

Відповідно до пояснювальної записки, метою проєкту Закону є формування нового напряму зовнішньої політики України шляхом визначення підтримки співпраці у галузі розвитку однією із засад зовнішньої політики. Проєкт Закону спрямований на створення правових засад *для участі України у міжнародному співробітництві* у галузі міжнародного розвитку *як держави*, *що надає допомогу країнам-партнерам відповідно до підходів і принципів Європейського Союзу*, Цілей сталого розвитку ООН і стандартів Організації економічного співробітництва та розвитку. Створення правової бази для надання Україною допомоги іншим країнам у галузі розвитку є однією з вимог для набуття Україною членства в Європейському Союзі.

Проєктом Закону пропонується внести зміни до Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», доповнивши частину 2 статті 11 новим абзацом, згідно з яким серед основних засад зовнішньої політики буде “підтримка міжнародної співпраці у галузі розвитку з дотриманням політики та принципів Європейського Союзу шляхом формування політики у галузі розвитку та організаційного забезпечення її реалізації”.

Згідно пояснювальної записки прийняття проєкту Закону спрямоване на виконання:

І - Цілі 12 «Розробка правової бази, що охоплює політику розвитку (міжнародну співпрацю у сфері розвитку) відповідно до політики та принципів ЄС» Розділу 30 «Зовнішні відносини» Кластеру 6 «Зовнішні відносини» Національної програми адаптації законодавства України, затвердженої

постановою Кабінету Міністрів України від 01 квітня 2026 р. № 438 (далі - Національна програма адаптації). В рамках забезпечення досягнення цієї цілі передбачено завдання зі строком виконання - грудень 2026 року, щодо:

1) Розроблення та прийняття нормативно-правового акта, який визначить організаційно-правові засади міжнародної співпраці у галузі розвитку (надання допомоги з розвитку);

2) Започаткування діяльності Національної інституції з надання допомоги з розвитку.

ІІ - Цілі 17 «Зміцнення засобів здійснення й активізація роботи в рамках глобального партнерства в інтересах сталого розвитку» Цілей сталого розвитку Організації Об'єднаних Націй, забезпечення досягнення яких передбачене Указом Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722/2019.

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі - Угода про асоціацію) містить положення, що пов'язані зі сталим розвитком та міжнародним співробітництвом. Преамбула та стаття 1 Угоди про асоціацію закріплюють відданість Сторін принципам сталого розвитку, визначають загальні цілі політичної асоціації та економічної інтеграції України з ЄС, у межах яких розвивається співробітництво Сторін.

Необхідність формування такої політики окремо відзначена Європейською Комісією у Звіті щодо України в рамках Пакету про розширення 2025 року (SWD(2025)759) (далі - Звіт).

У Розділі 30 «Зовнішні відносини» Кластеру 6 «Зовнішні відносини» Звіту зазначено, що ЄС має спільну торговельну політику щодо третіх країн, яка базується на багатосторонніх і двосторонніх угодах та автономних заходах. Існують також правила ЄС щодо гуманітарної допомоги та *політики розвитку*. Також Європейська Комісія відзначила, що "Україна долучається до надання допомоги на цілі розвитку, сприяючи глобальним зусиллям у сфері продовольчої безпеки, *хоча їй ще належить розробити свою політику співробітництва з питань розвитку, узгоджену з відповідною системою регулювання ЄС"*.

Політика співробітництва у цілях розвитку (development cooperation) є частиною зовнішньої діяльності ЄС, що охоплюється статтями 208–211 Договору про функціонування ЄС (далі – ДФЄС).

При цьому, відповідно до статті 4 (2) ДФЄС Союз має повноваження здійснювати діяльність та провадити *спільну політику у сферах співпраці з питань розвитку* та гуманітарної допомоги; проте здійснення цих повноважень не повинне перешкоджати державам-членам здійснювати їхні повноваження.

Згідно зі статтею 208 ДФЄС політика Союзу у сфері співробітництва з питань розвитку провадиться у рамках *принципів та цілей зовнішньої діяльності Союзу*. Політика Союзу у сфері співробітництва з питань розвитку та така ж політика держав-членів доповнюють та зміцнюють одна одну. Політика Союзу у сфері співробітництва з питань розвитку своєю першорядною ціллю має скорочення та у далекій перспективі викорінення бідності. Союз у політиках, які він провадить, враховує цілі співробітництва з питань розвитку, які можуть

вплинути на країни, що розвиваються. Союз і держави-члени дотримуються зобов'язань та враховують цілі, які вони схвалили у контексті діяльності Організації Об'єднаних Націй та інших компетентних міжнародних організацій.

Статтею 210 (1) ДФЄС передбачено, що Союз та держави-члени з метою підтримки взаємодоповнюваності та ефективності їхньої діяльності координують свої політики співробітництва з питань розвитку та проводять консультації між собою щодо своїх програм допомоги, зокрема в міжнародних організаціях та на міжнародних конференціях. Вони можуть провадити спільні дії. У разі потреби держави-члени сприяють виконанню програм допомоги Союзу.

Отже, головною метою *політики співпраці ЄС у цілях розвитку* є скорочення та подальше викорінення бідності, що має бути реалізована в рамках *принципів і цілей зовнішньої діяльності ЄС*, викладених у статті 21 Договору ЄС.

Відповідно до статті 21 Договору ЄС у своїх діях на міжнародній арені Союз керується *принципами*, які надихнули на його створення, розвиток та розширення та які він має намір поширювати у світі, а саме такими: демократія, верховенство права, універсальність та неподільність прав людини та основоположних свобод, повага до людської гідності, принципи рівності та солідарності, а також дотримання принципів Статуту ООН та міжнародного права. Союз визначає та здійснює спільну політику та заходи й працює заради досягнення високого рівня співпраці в усіх сферах міжнародних відносин, зокрема для того, щоб заохочувати сталий розвиток економіки, суспільства й довкілля країн, що розвиваються, *з головною метою – викорінити бідність* (d), допомагати населенню, країнам та регіонам, що постраждали від природних або антропогенних стихійних лих (g).

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловлює зауваження до законопроєкту, зокрема, що запропонована норма не створює правової бази, передбаченої Ціллю 12 Національної програми адаптації, оскільки не визначає суб'єктів, форм і порядку надання Україною допомоги з розвитку, джерел її фінансування, не започатковує діяльності Національної інституції з надання допомоги з розвитку. А формування політики у галузі розвитку та її організаційного забезпечення мають бути предметом окремого регулювання, а не визначатися серед засад зовнішньої політики.

Віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України у висновку про відповідність даного проєкту Закону зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, у тому числі міжнародно-правовим, та праву Європейського Союзу (acquis ЄС) зазначає, що проєкт Закону **відповідає** зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, включно з Угодою про асоціацію, у тому числі міжнародно-правовим, та праву Європейського Союзу (acquis ЄС). Запропонована проєктом Закону норма є декларативно-програмною, оскільки визначає новий напрям зовнішньої політики держави, а саме участь у міжнародному співробітництві у сфері розвитку з орієнтацією на політику та принципи ЄС, та не встановлює

конкретних інституційних повноважень, процедур чи фінансових механізмів, а фіксує загальний політичний орієнтир на рівні рамкового закону.

Отже, мета проєкту Закону узгоджується із загальним напрямом наближення України до політики Європейського Союзу у сфері співробітництва з метою розвитку та не суперечить принципам права Європейського Союзу.

Водночас запропоноване проєктом Закону положення, з огляду на його мету та обґрунтування, наведене в пояснювальній записці, потребує термінологічного уточнення, коректнішого відображення взаємозв'язку політики ЄС у сфері співробітництва з метою розвитку з цілями та принципами зовнішньої діяльності ЄС.

Під час розгляду цього питання народні депутати України – члени Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу погодилися з доцільністю редакційного урахування вищезазначеного у тексті проєкту Закону, виклавши положення проєкту Закону в такій редакції:

"І. Частину другу статті 11 Закону України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики" (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 40, ст. 527 із наступними змінами) після абзацу тринадцятого доповнити новим абзацом такого змісту:

"**підтримка міжнародного співробітництва з питань розвитку відповідно до принципів та цілей зовнішньої діяльності Європейського Союзу з урахуванням політики розвитку Європейського Союзу шляхом формування і реалізації державної політики у цій сфері;**".

У зв'язку з цим абзаци чотирнадцятий – сімнадцятий вважати відповідно абзацами п'ятнадцятим – вісімнадцятим.

ІІ. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом привести власні нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.".

З урахуванням проведеного обговорення та відповідно до статей 111, 114 Регламенту Верховної Ради України Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу **вирішив рекомендувати** Верховній Раді України:

1) включити проєкт Закону України «Про внесення зміни до статті 11 Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» (реєстр. № 16128 від 06.10.2026, внесений Кабінетом Міністрів України) до порядку денного сесії Верховної Ради України шістнадцятого скликання;

2) за результатами розгляду в першому читанні проєкт Закону (реєстр. № 16128 від 06.10.2026) прийняти за основу та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками у запропонованій Комітетом редакції;

3) співдоповідачем з цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити Голову Комітету, народного депутата України Іванну Климпуш-Цинцадзе.

Голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу **Іванна КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000EED52E0043BFDC00
Дійсний до: 16.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-20/09-2026/253411 від 26.10.2026
2378274

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань інтеграції України
до Європейського Союзу

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВИСНОВОК
щодо проєкту Закону України «Про біологічну безпеку та біологічний захист»

(реєстр. № 16121 від 05.10.2026, Кабінет Міністрів України)[1]

1. Загальна характеристика законопроєкту

Законопроєкт «Про біологічну безпеку та біологічний захист» (далі – законопроєкт) розроблений Міністерством охорони здоров'я України з метою поетапного створення єдиної системи біологічної безпеки та біологічного захисту за принципами: законності, відповідальності, комплексності, оперативності та своєчасності реагування, превентивності, наукової обґрунтованості, відкритості та підзвітності, економічної оптимальності та доцільності, та «єдиного здоров'я». Цей Закон визначає правові, організаційні, економічні та соціальні засади біологічної безпеки та біологічного захисту в Україні, задля збереження життя та здоров'я людей, тварин, рослин та дотримання екологічної безпеки.

Законопроєктом визначено правові, організаційні, економічні та соціальні засади біологічної безпеки та біологічного захисту в України, зокрема: вводить новий понятійний апарат визначаючи, серед іншого, такі як, біологічна безпека; біосинтетична діяльність; біологічна небезпека; біологічний захист; біологічний ризик; біологічний токсин; біологічні агенти; депозитарій мікроорганізмів; депонування штамів мікроорганізму; перелік суб'єктів, які здійснюють роботи з біологічними агентами та біосинтетичну діяльність; суб'єкт діяльності з обігу біологічних агентів, суб'єкт біосинтетичної діяльності; визначає уповноважений орган у сфері біологічної безпеки та біологічного захисту, суб'єктів правовідносин у сфері біологічної безпеки та біологічного захисту; визначає і розмежовує повноваження Кабінету Міністрів України, уповноваженого органу у сфері біологічної безпеки та біологічного захисту, інших центральних органів виконавчої влади, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Цей законопроєкт регулює відносини у сфері біологічної безпеки та біологічного захисту, закріплює права і обов'язки органів влади, основи міжвідомчої взаємодії та розмежування владних повноважень, юридичних осіб публічного і приватного права, фізичних осіб у цій сфері, встановлює правові та організаційні засади здійснення державного контролю у сферах господарської діяльності, які можуть становити ризик для біологічної безпеки та біологічного захисту, запроваджує комплекс заходів, спрямованих на забезпечення охорони та захисту людей, тварин, рослин і довкілля від дії небезпечних біологічних факторів, виявлення та мінімізацію біологічних загроз, оцінювання й ефективне управління біологічними ризиками.

---

[1] Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 23 жовтня 2026 року (протокол № 273) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

Також законопроєктом пропонується внести зміни до Кодексу цивільного захисту України, законів України «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про Службу безпеки України», «Про контррозвідувальну діяльність», «Про ліцензування видів господарської діяльності», «Про управління відходами».

Реалізація законопроєкту не потребує додаткового фінансування з державного та/або місцевих бюджетів і буде здійснена за кошти, які передбачені програмою КПКВК 2301040 «Громадське здоров'я та заходи боротьби з епідеміями», КПКВК 2301020 «Наукова і науково-технічна діяльність у сфері охорони здоров'я» КПКВК 2701010 «Загальне керівництво та управління у сфері захисту довкілля та природних ресурсів» КПКВК 0412010 «Керівництво та управління у сфері безпечності харчових продуктів та захисту споживачів» КПКВК 0412020 «Протиепізоотичні заходи та участь у Міжнародному епізоотичному бюро» КПКВК 0412030 «Організація та регулювання діяльності установ в системі Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів» та в рамках наявного фінансування центральних органів виконавчої влади, задіяних в реалізації проєкта.

Фінансування реалізації проєкта по оплаті ліцензій в 2026 році в розмірі 78,728 тисяч гривень (26 закладів, підпорядковані МОЗ та фінансування яких здійснюється за рахунок видатків державного бюджету та які мають бути ліцензовані за 2026 рік) планується за рахунок коштів, передбачених програмою КПКВК 2301040 «Громадське здоров'я та заходи боротьби з епідеміями».

Збереження та функціонування (утримання) колекцій біологічних агентів, зокрема таких, що становлять національне надбання та забезпечення підтримки національних колекцій біологічних агентів і депозитаріїв мікроорганізмів планується в рамках фінансування за КПКВК 2301020 «Наукова і науково-технічна діяльність у сфері охорони здоров'я», без залучення додаткового фінансування, так як дана діяльність вже фінансується в рамках цього КПКВК.

Прийняття законопроєкту визначить основи створення і функціонування сталої системи біологічної безпеки та біологічного захисту, й удосконалить належні правила та процедури для суб'єктів господарювання, які провадять діяльність з обігу біологічних агентів. Це також сприятиме виконанню Резолюції 1540 (2004), ухваленою Радою Безпеки на її 4956-му засідання, 28 квітня 2004 року, Угоди про асоціацію, а також реалізації національної Стратегії забезпечення біологічної безпеки та біологічного захисту за принципом «єдине здоров'я» на період до 2025 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 листопада 2019 року № 1416-р, Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію біобезпеки та біологічного захисту», уведеного Указом Президента України від 17 грудня 2021 року № 668/2021.

2. Належність законопроєкту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу

За сферою правових відносин законопроєкт охоплюється статтями 103-105 Глави 6 «Заснування підприємницької діяльності, торгівля послугами та електронна торгівля» Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею», Главами

6 «Навколишнє середовище», 21 «Співробітництво у галузі зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей» та 22 «Громадське здоров'я» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), зокрема:

Директивою 2000/54/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 18 вересня 2000 року про захист працівників від ризиків, пов'язаних з впливом біологічних агентів на робочому місці (сьома окрема директива у значенні статті 16(1) Директиви 89/391/ЄЕС);

Директива № 2009/41/ЄС Європейського парламенту і Ради від 6 травня 2009 року про використання генетично модифікованих мікроорганізмів у замкненій системі;

Директива № 2008/98/ЄС Європейського парламенту і Ради від 19 листопада 2008 року про відходи та скасування деяких директив;

Директива 2001/18/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 12 березня 2001 року про навмисне вивільнення в навколишнє середовище генетично модифікованих організмів та про скасування Директиви Ради 90/220/ЄЕС - Декларація Комісії;

Регламент № 2022/2371 Європейського Парламенту та Ради від 23 листопада 2022 року про серйозні транскордонні загрози здоров'ю та про скасування Рішення № 1082/2013/ЄС;

Регламент (ЄС) 2016/429 Європейського Парламенту та Ради від 9 березня 2016 року про заразні хвороби тварин та внесення змін і скасування деяких актів у сфері здоров'я тварин («Закон про здоров'я тварин»).

3. Відповідність законопроєкту міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву ЄС

Законопроєкт внесений на розгляд Верховної Ради України повторно у зв'язку зі зміною складу Кабінету Міністрів України та за своїм змістом містить положення, аналогічні до попередньо відкликаного проєкту Закону України «Про біологічну безпеку та біологічний захист» (реєстр. № 14091 від 30.09.2025), який Комітет вже розглядав на своєму засіданні 20 лютого 2026 року (протокол № 252).

На рівні Європейського Союзу відсутнє єдине комплексне нормативне регулювання, яке б всебічно охоплювало сферу біологічної безпеки та біологічного захисту. Натомість відповідні питання регулюються через систему секторальних актів ЄС (зокрема у сферах громадського здоров'я, ветеринарії, фітосанітарних заходів, хімічної безпеки та обігу біоцидних продуктів), що відображає фрагментований підхід до правового регулювання цієї сфери.

Відповідно до статей 426, 427 (1 (b, d)) Угоди про асоціацію Сторони розвивають співробітництво в галузі охорони здоров'я з метою підвищення рівня його безпеки та захисту здоров'я людини як передумови сталого розвитку та економічного зростання, що охоплює сфери попередження і контролю над інфекційними хворобами, підвищення готовності до ризику спалахів високо патогенних хвороб та

імплементації Міжнародних медико-санітарних правил, якості та безпечності субстанцій людського походження. Також, статтями 419, 420 (i) Угоди про асоціацію гарантується посилення діалогу та співробітництво щодо покращення рівня забезпечення безпечних та здорових умов праці.

Положеннями Угоди про асоціацію, викладеними у статтях 360, 361 (e, i, k), 362, 364, 365 (a), передбачається посилення природоохоронної діяльності, зокрема через покращення системи охорони здоров'я та інтеграції екологічної політики в інші сфери політики держави, розвиток і зміцнення співробітництва Сторін з питань охорони навколишнього середовища, що має на меті збереження, захист, поліпшення і відтворення якості навколишнього середовища, захист громадського здоров'я, заохочення заходів на міжнародному рівні, спрямованих на вирішення регіональних і глобальних проблем навколишнього середовища, inter alia, у сферах управління відходами та ресурсами і генетично-модифікованих організмів, в тому числі у сільському господарстві, цивільного захисту, зокрема стихійних лих і антропогенних загроз. Сторони планують подолання наслідків надзвичайних ситуацій, оцінюючи вплив наслідків на навколишнє середовище, особливу увагу приділяючи питанням, що мають транскордонний характер.

Статті 104 та 105 Угоди про асоціацію визначають, що ліцензування повинно здійснюватися на основі критеріїв, які не дають можливості компетентним органам реалізовувати свої повноваження з оцінювання на власний розсуд. Процедури ліцензування та формальності повинні бути чіткими, оприлюдненими заздалегідь і гарантувати заявникам, що їхню заяву буде розглянуто об'єктивно і неупереджено.

Статтею 6 законопроєкту передбачено, що управління відходами, які утворюються в процесі обігу біологічних агентів та біосинтетичної діяльності здійснюється відповідно до Закону України «Про управління відходами» та інших законодавчих актів України.

Водночас, законопроєкт не передбачає відповідних комплексних змін до Закону України «Про управління відходами» або інших законодавчих актів України.

Таким чином, потребує додаткового фахового обговорення та врегулювання у законопроєкті питання щодо визначення системи контролю за відходами, які утворюються в процесі обігу біологічних агентів та біосинтетичної діяльності, їх класифікації, поводження ними, у тому числі утилізація із врахуванням вимог Директиви № 2008/98/ЄС, Директиви № 2009/41/ЄС та Рішення Комісії від 3 травня 2000 року, що замінює Рішення 94/3/ЄС про встановлення переліку відходів відповідно до статті 1(a) Директиви Ради 75/442/ЄЕС про відходи та Рішення Ради 94/904/ЄС про встановлення переліку небезпечних відходів відповідно до статті 1(4) Директиви Ради 91/689/ЄЕС про небезпечні відходи.

Стаття 16 законопроєкту встановлює класифікацію біологічних агентів за чотирма групами ризику, що загалом відповідає підходу Директиви № 2009/41/ЄС. Водночас виявлено розбіжність в оцінці ризику суспільного поширення для групи 3: за статтею 4 згаданої Директиви такий агент характеризується «помірним рівнем ризику», тоді як законопроєкт визначає його як «низький суспільний ризик». Таке заниження може призвести до некоректної класифікації біологічних агентів та застосування недостатніх заходів локалізації при роботі з ними.

Крім того, Директива № 2009/41/ЄС передбачає застосування загальних принципів та відповідних локалізаційних заходів згідно з детальними таблицями в Додатку IV, включаючи вимоги до робочого місця, обладнання, системи роботи та поводження з відходами. Критерії класифікації та заходи безпеки, що мають бути затверджені підзаконним актом, повинні повністю узгоджуватися з вимогами європейського законодавства.

Стаття 19 передбачає розробку національного плану реагування на надзвичайні ситуації, спричинені біологічною загрозою, що відповідає загальним засадам Регламенту № 2022/2371. Проте європейський підхід вимагає, щоб планування охоплювало не лише виявлення, реагування та ліквідацію наслідків, а й запобігання та готовність. План Союзу з профілактики, готовності та реагування, відповідно до статті 5(3) Регламенту, включає положення про епідеміологічний нагляд та моніторинг, раннє попередження та оцінку ризиків, інформування про ризики та кризові комунікації для медичних працівників та громадян, багатосекторальну співпрацю за принципом «Єдине здоров'я» щодо зоонозних захворювань, огляд виробничих потужностей для критичних медичних контрзаходів, дослідження та інновації в надзвичайних ситуаціях, а також підтримку держав-членів у моніторингу впливу загрози на безперервність медичних послуг. Стаття 6 Регламенту № 2022/2371 передбачає координацію національних планів з планом Союзу та консультації з організаціями пацієнтів, медичних працівників та іншими зацікавленими сторонами. Відтак, вимоги до наповнення національного плану можуть бути розширені з урахуванням цих положень, що дозволить забезпечити комплексний підхід до біологічних загроз.

Стаття 23 законопроєкту запроваджує ліцензування всієї діяльності з обігу біологічних агентів 2–4 груп ризику та біосинтетичної діяльності. Однак, відповідні директиви ЄС не встановлюють ліцензійного режиму. Директива № 2000/54/ЄС, Директива № 2009/41/ЄС та Директива № 2001/18/ЄС натомість застосовують систему попереднього повідомлення (нотифікації) та, у визначених випадках, разових дозволів на конкретні види робіт, переважно для робіт із генетично модифікованими мікроорганізмами (ГММ) класів 3–4.

Зокрема, статтею 13 Директиви № 2000/54/ЄС передбачено надсилання роботодавцем нотифікації компетентному органу про перше та у визначених випадках кожне наступне використання біологічних агентів класу 2-4, встановлює вимоги до оформлення такого повідомлення та строки його подання. При цьому положення Директиви не вимагають отримання авторизації чи погодження компетентного органу на надіслану нотифікацію.

Водночас слід зазначити, що право ЄС дозволяє державам-членам встановлювати більш високі стандарти захисту здоров'я населення. Таким чином, запровадження ліцензійного режиму в Україні є більш суворим підходом порівняно з базовими вимогами acquis ЄС, що відповідає праву держав-членів встановлювати більш високі стандарти захисту здоров'я населення.

Проте запроваджувана в законопроєкті «ліцензія» створює ризик дублювання регулювання. Отримання дозволів на здійснення генетично-інженерної діяльності в замкненій системі вже передбачено статтею 17 Закону України «Про державне

регулювання генетично-інженерної діяльності та державний контроль за розміщенням на ринку генетично модифікованих організмів і продукції».

У контексті ветеринарної медицини та безпечності харчових продуктів законопроєкт охоплює діяльність з біологічними агентами, що використовуються у тваринництві, виробництві кормів та харчових продуктів. Регламент № 2016/429 передбачає затвердження певних типів закладів, які у своїй діяльності повинні впроваджувати заходи біобезпеки, а також встановлює умови такого затвердження. Компетентні органи надають затвердження установам лише за умови дотримання повного комплексу вимог цього Регламенту, що включає вимоги до ідентифікації та реєстрації тварин, повідомлення про захворювання, переміщення тварин та продукції, благополуччя тварин та інші аспекти ветеринарного контролю.

У цілому положення законопроєкту кореспондують основним вимогам acquis ЄС у сфері біологічної безпеки та охорони здоров'я, зокрема Директиві № 2000/54/ЄС, Директиві № 2009/41/ЄС та іншим актам acquis, а також підходам ЄС до управління ризиками, повідомлення про інциденти та забезпечення контролю над небезпечними біологічними матеріалами. Передбачено більшість ключових елементів: обов'язок ідентифікації ризиків та впровадження заходів безпеки, призначення відповідальних осіб, створення комісій, навчання персоналу, медичні огляди, реагування на інциденти. Тому базовий ступінь узгодженості з підходами ЄС забезпечено.

Водночас, ураховуючи лист Міністерства охорони здоров'я України від 13.10.2026 № 02.3.0/57719/2-26, зокрема про те, що законопроєкт має євроінтеграційний характер, оскільки його положення спрямовані на виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, наближення національного законодавства до права Європейського Союзу (acquis ЄС) та розвиток співробітництва з Європейським Союзом у сфері охорони здоров'я і протидії транскордонним загрозам здоров'ю, *з метою подальшого наближення до acquis ЄС законопроєкт потребує подальшого фахового опрацювання та уточнення окремих положень з урахуванням наданих пропозицій, а також узгодження і проведення консультацій із Європейською Комісією.*

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу

Законопроєкт за своєю метою **не суперечить** міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції, водночас **лише частково** враховує право Європейського Союзу, а відтак потребує **доопрацювання** з урахуванням висловлених зауважень та **узгодження** з Європейською Комісією.

Голова Комітету **І. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000EED52E0043BFDC00
Дійсний до: 16.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-20/10-2026/252877 від 23.10.2026
2378238

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань інтеграції України
до Європейського Союзу

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВИСНОВОК
щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення функціонування української мови як державної»

(реєстр. № 15412 від 15.07.2026, н.д. Потураєв М.Р. та ін.)[1]

1. Загальна характеристика законопроєкту.

Згідно із пояснювальною запискою, проєкт Закону розроблено на виконання пункту 4 Постанови Верховної Ради України від 15 січня 2026 року №4764-IX «Про посилення ролі української мови в утвердженні Української держави», відповідно до якого Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики доручено підготувати законодавчі пропозиції, спрямовані на посилення утвердження і захисту державної мови.

Проєкт Закону має на меті посилити і осучаснити правові механізми забезпечення функціонування української мови як державної, захисту права громадян України на отримання інформації та послуг державною мовою, усунути прогалини в мовному законодавстві, узгодити норми окремих законів із Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

2. Належність законопроєкту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

За предметом правового регулювання проект Закону охоплюється міжнародно-правовими зобов'язаннями України у рамках:

1) Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію);

2) Конвенції Ради Європи про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод);

3) Рамкової конвенції Ради Європи про захист національних меншин (далі – Рамкова конвенція);

4) Європейської Хартії регіональних або міноритарних мов;

5) Європейської Хартії місцевого самоврядування.

---

[1] Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 23 жовтня 2026 року (протокол № 273) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

Проєкт Закону охоплюється Договором про ЄС та Хартією основоположних прав Європейського Союзу 2000 року (далі – Хартія ЄС), а також Планом заходів щодо захисту прав осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 травня 2025 року № 475, що є національним стратегічним документом.

3. Відповідність законопроєкту міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

Проєктом Закону пропонується розширити застосування української мови як державної у різних сферах суспільних правовідносин та посилити вимоги щодо володіння нею і її застосування представниками та кандидатами на посади в органах державної влади й місцевого самоврядування, зокрема кандидатами на виборні посади.

Питання мовної політики у ЄС належить до компетенції держав-членів і регулюється на рівні національного законодавства із дотриманням принципів та цінностей ЄС.

Так, відповідно до статті 2 Договору про ЄС Союз заснований на цінностях поваги до людської гідності, свободи, демократії, рівності, верховенства права та поваги до прав людини, зокрема до прав осіб, які належать до меншин.

Також відповідно до статті 21 Хартії ЄС заборонено будь-яку дискримінацію за будь-якою ознакою, зокрема такою, як належність до національної меншини. Поряд з цим, стаття 22 Хартії ЄС передбачає, що Союз поважає культурне, релігійне та *мовне розмаїття*.

Одним із основоположних принципів ЄС є багатомовність, політика якої спрямована на:

- спілкуватися зі своїми громадянами їх рідними мовами;
- захист багатого мовного розмаїття Європи;
- сприяння вивченню мов у Європі.

Багатомовність закріплена також у статті 41 Хартії ЄС, згідно з якою громадяни ЄС мають право використовувати будь-яку з 24 офіційних мов для спілкування з інституціями ЄС, і інституції повинні відповідати тією самою мовою.

Відповідно, при набутті Україною повноправного членства в ЄС українська мова стане однією з офіційних мов ЄС. Тому держава повинна завчасно вживати достатніх заходів для підтримання та популяризації української мови у всіх сферах суспільного життя.

Разом з тим, Венеційська комісія у своєму Висновку CDL-AD(2019)032 щодо Закону України про державну мову та подальшому висновку CDL-AD(2023)021 щодо Закону про національні меншини визнає легітимність заходів із підтримки державної мови, але наголошує на необхідності пропорційного обмеження інших прав і належного захисту мов національних меншин. У цьому контексті до проєкту Закону зазначається наступне.

Щодо мовних вимог до кандидатів на виборні посади

Проєктом Закону пропонується доповнити статтю 9 Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної", яка визначає категорії осіб, які зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків, зокрема *народними депутатами України*. Рівень володіння державною мовою народними депутатами України повинен засвідчуватися державним сертифікатом про рівень володіння державною мовою, що видається Національною комісією зі стандартів державної мови відповідно до цього Закону.

Також проєкт Закону вносить зміни до статей 134 та 154 Виборчого кодексу України, якими доповнює вимоги до кандидата у народні депутати України щодо необхідності *володіння державною мовою*, а також передбачає, що *рівень володіння державною мовою зазначається у загальнодержавному виборчому списку щодо кожного кандидата*.

При цьому, згідно зі статтею 161 Закону у редакції законопроєкту, інформація, що міститься у документах, поданих до Центральної виборчої комісії для реєстрації кандидатів у депутати, є *відкритою*. На офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії стосовно кожного кандидата у депутати *оприлюднюються* відомості про прізвище, власне ім'я (усі власні імена) та по батькові (за наявності), число, місяць, рік і місце народження, громадянство із зазначенням часу проживання на території України, відомості про освіту, а також *рівень володіння державною мовою*.

Право на вільні вибори та вільне вираження волі народу при формуванні ***законодавчого органу*** гарантується статтею 3 Першого протоколу до Конвенції, яка, згідно з практикою Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ), включає пасивне право – право бути обраним.

При цьому знання державної мови може бути легітимною вимогою для здійснення публічних функцій. Однак умови доступу до виборних посад повинні ґрунтуватися на об'єктивних і розумних критеріях та не створювати непропорційних перешкод для реалізації виборчих прав.

У справі *"Podkolzina v. Latvia"* (Заява № 46726/99, рішення ЄСПЛ від 9 квітня 2002 року) заявниця, представниця російськомовної меншини в Латвії, балотувалася до парламенту. Вона подала передбачений законом сертифікат про знання латиської мови (вищого рівня). Однак орган державного мовного контролю додатково перевірив її мовні знання, після чого її виключили зі списку кандидатів. Подібну повторну перевірку пройшли не всі кандидати, які подали сертифікати.

ЄСПЛ у цій справі дійшов висновку, що вимога до кандидата на обрання до національного парламенту щодо достатнього знання офіційної мови переслідує законну мету. Однак Суд вважає, що за відсутності будь-якої гарантії об'єктивності, якою б не була мета другого іспиту, процедура, застосована до заявника, у будь-якому випадку була несумісною з вимогами процесуальної справедливості та правової визначеності, які мають бути задоволені стосовно відповідності кандидатів. Таким чином, ЄСПЛ дійшов висновку, що рішення

про виключення імені заявника зі списку кандидатів не було пропорційним поставленій меті, а тому мало місце порушення статті 3 Першого Протоколу до Конвенції.

У цій справі ЄСПЛ наголосив, що держави мають певну свободу розсуду при встановленні умов, яким повинні відповідати кандидати. Водночас рішення про невідповідність кандидата встановленим вимогам мають ухвалюватися за процедурою, яка забезпечує неупередженість, об'єктивність і захист від зловживань.

Отже, держава має свободу розсуду у встановленні вимог щодо статусу членів парламенту, однак важливим є забезпечення відповідності запропонованих проєктом Закону таких вимог нормам Конституції України.

Щодо повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері мовної політики

Проєктом пропонується одночасно віднести до повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, районних та обласних рад, а також місцевих державних адміністрацій створення умов для розвитку і функціонування української мови та сприяння її популяризації. Такий підхід передбачає покладення однакових за змістом повноважень на органи, які належать до різних систем і мають відмінний конституційно-правовий статус, що може призвести до дублювання функцій, неоднозначного тлумачення норм і розпорошення відповідальності за їх виконання.

Крім того, запропоноване регулювання потребує чіткого розмежування компетенції відповідних органів з урахуванням пункту 4 статті 4 Європейської хартії місцевого самоврядування, відповідно до якого повноваження органів місцевого самоврядування, як правило, мають бути повними і виключними.

Щодо мовних прав національних меншин

Проєкт Закону спрямований на посилення функціонування української мови як державної у різних сферах суспільних відносин та лише опосередковано стосується мовних прав національних меншин.

Водночас окремі положення законопроєкту розширюють можливості використання мов національних меншин, зокрема, щодо можливості для громадських об'єднань викласти свою власну назву поряд з державною мовою, іноземною мовою, мовою корінного народу України або національної меншини (спільноти) України, крім державної мови держави-агресора або держави-окупанта (зміни до статті 10 Закону України «Про громадські об'єднання»).

Разом із тим положення проєкту Закону щодо застосування державної мови у сферах, визначених статтями 12 "Робоча мова діяльності органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій державної і комунальної форм власності", 34 «Державна мова у сфері фізичної культури і спорту», 34-1 «Державна мова у сфері оздоровлення та відпочинку дітей» та 41 «Застосування державної мови в географічних назвах та назвах об'єктів топоніміки» Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (далі - Закон), не містять прямих застережень щодо можливості використання

мов корінних народів і національних меншин України. Це може спричинити неоднозначне тлумачення відповідних норм та їх неоднакове застосування на практиці.

Відповідно до частини третьої статті 2 Закону порядок застосування кримськотатарської мови та інших мов корінних народів і національних меншин України у відповідних сферах суспільного життя визначається законом щодо порядку реалізації прав корінних народів і національних меншин України *з урахуванням особливостей, установлених Законом*.

Водночас чинні положення Закону в окремих сферах прямо передбачають можливість використання інших мов поряд із державною, зокрема для дублювання інформації про музейні предмети (частина п'ята статті 23) та інформації для загального ознайомлення (частина друга статті 28), а також відсилають до спеціального закону щодо використання мов національних меншин і корінних народів під час публічних заходів (частина третя статті 29).

Під час оцінки запропонованих проєктом Закону змін також слід ураховувати положення Рамкової конвенції про захист національних меншин. Зокрема, стаття 5 зобов'язує держави створювати умови для збереження та розвитку культури й мовної самобутності національних меншин, статті 10 та 11 передбачають, що Сторони намагаються забезпечити, по можливості, умови, які дозволяють використовувати мову відповідної меншини у спілкуванні цих осіб між собою та з адміністративними властями, а також намагаються використовувати традиційні місцеві назви, назви вулиць та інші топографічні покажчики, призначені для загального користування, також і мовою відповідної меншини, якщо у цьому є достатня необхідність в місцевостях, де традиційно проживають особи, які належать до національних меншин, або де вони складають значну частину населення.

Також відповідно до статті 10 Європейської Хартії регіональних або міноритарних мов у межах адміністративно-територіальних одиниць держави, в яких кількість жителів, що користуються регіональними або міноритарними мовами, виправдовує вжиття наведених нижче заходів, і відповідно до стану кожної з цих мов, Сторони зобов'язуються, в міру розумної можливості, зокрема забезпечити, щоб адміністративні органи використовували регіональні або міноритарні мови у своїх відносинах з особами, які звертаються до них цими мовами. Стосовно органів місцевого та регіонального самоврядування, Сторони зобов'язуються дозволяти і/або заохочувати використання або прийняття, у разі необхідності, паралельно з назвами офіційною мовою (офіційними мовами), традиційних правильних форм написання топонімів регіональними або міноритарними мовами.

Крім того, План заходів щодо захисту прав осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України, передбачає завдання щодо:

удосконалення механізму взаємодії між місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування та особами, які належать до національних меншин (спільнот) України, з питань доступу до суспільно-важливої інформації та публічних послуг шляхом прийняття законопроєкту,

яким буде передбачено можливість надавати послуги та взаємодіяти як державною мовою, так і мовою національної меншини у рамках операційної цілі 2.3 “Забезпечення прав національних меншин (спільнот) на доступ до суспільно-важливої інформації та публічних послуг”;

забезпечення повної реалізації та розвитку прав національних меншин (спільнот) у сфері культури, *спорту*, туризму шляхом розроблення та прийняття законопроєкту про внесення змін до відповідного законодавства України у рамках операційної цілі 6.2 “Поліпшення умов для реалізації прав національних меншин (спільнот) України на автономне збереження та сприяння культурної самобутності”.

З огляду на те, що проєкт Закону також передбачає посилення державного контролю та відповідальності за порушення вимог мовного законодавства, відповідні положення мають бути сформульовані достатньо чітко, щоб особи могли передбачити правові наслідки своєї поведінки, а контрольні заходи та санкції застосовувалися з дотриманням принципів правової визначеності й пропорційності.

У зв’язку з наведеним пропонується розглянути доцільність доповнення проєкту Закону положенням, згідно з яким визначення української як мови діяльності та надання послуг не означає заборони законного використання мов меншин. Це дозволить забезпечити їх узгодженість із передбаченими законодавством гарантіями використання мов корінних народів і національних меншин України та недопустити неоднозначне тлумачення вимог щодо застосування державної мови як таких, що виключають можливість законного використання інших мов у відповідних сферах суспільного життя.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Проект Закону **не суперечить** міжнародно-правовим зобов’язанням України у сфері європейської інтеграції, праву ЄС та зобов’язанням України у рамках членства у Раді Європи. Водночас проєкт Закону **потребує доопрацювання** з метою врахування викладених у цьому висновку зауважень.

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000EED52E0043BFDC00
Дійсний до: 16.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-20/10-2026/252932 від 23.10.2026
2378229

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань інтеграції України
до Європейського Союзу

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВИСНОВОК
щодо проєкту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»

(реєстр. № 15514 від 14.08.2026, Кабінет Міністрів України)[1]

1. Загальна характеристика законопроєкту

Законопроєктом вносяться зміни до статей 1 та 5 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» щодо статті 1 доповнити термінами: «нова психоактивна речовина», та «система раннього оповіщення про нові психоактивні речовини». Законопроєкт впроваджує заборону обігу нових психоактивних речовин, та визначає повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері обігу наркотичних засобів, психоактивних речовин, їх аналогів і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу щодо розробки та подання на затвердження Кабінету Міністрів України порядку організації системи раннього оповіщення про нові психоактивні речовини.

Відповідно до пояснювальної записки законопроєкту - в рамках Угоди про асоціацію Україна взяла на себе зобов'язання щодо боротьби з організованою злочинністю та легалізацією (відмиванням) коштів, зменшення постачання та попит на незаконні наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги і прекурсори, а також забезпечення демократії, верховенства права, захисту прав людини та гідності вразливих груп населення.

2. Належність законопроєкту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу

Правовідносини, що є предметом правового регулювання законопроєкту, охоплюються зокрема:

- Розділом III («Юстиція, свобода та безпека») та Главою 22 («Громадське здоров'я») Розділу V («Економічне та галузеве співробітництво») Угоди про асоціацію між Україною з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію);
- Директивою (ЄС) 2017/2103 Європейського Парламенту та Ради від 15 листопада 2017 року, якою вносяться зміни до Рамкового рішення Ради 2004/757/ЈНА з метою включення нових психоактивних речовин до визначення

[1] Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 23 жовтня 2026 року (протокол № 273) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

терміна «наркотик» та скасовується Рішення Ради 2005/387/ЈНА (далі - Директива (ЄС) 2017/2103);

- Регламентом (ЄС) 2023/1322 Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2023 року про Агентство Європейського Союзу з питань наркотиків (EUDA) та про скасування Регламенту (ЄС) № 1920/2006 (далі - Регламент (ЄС) 2023/1322);
- Рамковим рішенням Ради 2004/757/ЈНА від 25 жовтня 2004 року, яким встановлюються мінімальні вимоги щодо складових елементів кримінальних правопорушень та покарань у сфері незаконного обігу наркотиків (далі - Рамкове рішення 2004/757/ЈНА).

3. Відповідність законопроєкту міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву ЄС

Законопроєкт внесений на розгляд Верховної Ради України повторно у зв'язку зі зміною складу Кабінету Міністрів України та за своїм змістом містить положення, аналогічні до попередньо відкликаного проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» (реєстр. № 15287 від 02.06.2026).

Згідно з частиною 1 статті 21 Угоди про асоціацію Сторони співпрацюють у питаннях боротьби з незаконним обігом наркотиків, ґрунтуючись на спільно погоджених принципах, що відповідають міжнародним конвенціям у цій сфері, при цьому беручи до уваги Політичну декларацію та Декларацію про керівні принципи скорочення попиту на наркотики, прийняті на двадцятій спеціальній сесії Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй з боротьби з наркотиками у червні 1998 року.

Частиною 3 цієї статті передбачено використання Сторонами необхідних методів співробітництва для досягнення визначених цілей із забезпеченням збалансованого та інтегрованого підходу.

Крім того, стаття 22 Угоди про асоціацію наголошує на необхідності тісної співпраці у боротьбі зі злочинністю, окремо виділяючи контрабанду та незаконний обіг наркотиків як пріоритетні сфери докладання спільних зусиль.

Стаття 426 Угоди про асоціацію встановлює загальне правило, згідно з яким сторони розвивають співробітництво з метою підвищення рівня безпеки охорони здоров'я та захисту здоров'я людини як фундаментальної передумови сталого розвитку та економічного зростання. Також згідно зі статтею 427 таке співробітництво неминуче охоплює сферу попередження та контролю за неінфекційними хворобами. До цієї категорії прямо віднесено проблему наркотичної залежності, боротьба з якою має здійснюватися шляхом обміну інформацією, пропагування здорового способу життя, визначення детермінант здоров'я та імплементації найкращих практик.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 травня 2025 року № 475-р «Деякі питання забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу за кластером 1 «Основи процесу вступу до ЄС» схвалено Дорожню карту з питань верховенства права (далі – Дорожня карта).

Дорожньою картою в рамках переговорного розділу 24 «Юстиція, свобода і безпека» за заходом 5 стратегічного результату 4.5 Співпраця у сфері наркотиків

визначено завдання: розробити та прийняти закон щодо внесення змін до деяких законів України стосовно визначення та регулювання порядку обігу нових психоактивних речовин, відповідно до Рекомендації Ради 2003/488 від 18 червня 2003 року «Про запобігання та зменшення шкоди здоров'ю, пов'язаної із наркотичною залежністю»

Визначення терміна «нова психоактивна речовина», запропоноване у законопроєкті, загалом відповідає положенням пункту 4 статті 1 Рамкового рішення Ради 2004/757/ЈНА та статті 3(2) Регламенту (ЄС) 2023/1322, адже воно належно охоплює поняття сумішей (препаратів), уточнює юридичний статус речовин через національний Перелік і чітко розмежовує їх із хімічними аналогами.

Визначення терміну «система раннього оповіщення про нові психоактивні речовини», запропоноване у законопроєкті, не суперечить праву Європейського Союзу. Регламент (ЄС) 2023/1322 не містить окремого термінологічного визначення цієї системи, а застосовує функціональний підхід, описуючи її через конкретні завдання. Створення та функціонування національної системи раннього попередження про нові психоактивні речовини є технічною та функціональною передумовою для забезпечення обміну інформацією відповідно до стандартів, визначених статтею 8 Регламенту (ЄС) 2023/1322, та подальшого залучення України до Європейської мережі раннього попередження під егідою Агентства Європейського Союзу з питань наркотиків (EUDA).

Крім того, відповідно до пункту 7 статті 13 Регламенту (ЄС) 2023/1322 Агентство може надати можливість участі в Європейській системі оповіщення про наркотики третім країнам або міжнародним організаціям. Така участь повинна базуватися на взаємності та включати заходи конфіденційності, еквівалентні тим, що застосовуються в Агентстві.

Також статтею 54 згаданого Регламенту передбачено, що Агентство (EUDA) відкрите для участі у своїй роботі третіх країн, які уклали угоди з Союзом з цією метою. Згідно з відповідними положеннями угод, зазначених у пункті 1, розробляються домовленості, що визначають, зокрема, характер, обсяг та спосіб участі відповідних третіх країн у роботі Агентства, включаючи положення щодо участі в ініціативах, що здійснюються Агентством, фінансових внесків та персоналу.

Норми законопроєкту в статті 2 Закону України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» про заборону обігу нових психоактивних речовин узгоджуються з європейською практикою. Згідно зі статтею 1b Рамкового рішення 2004/757/ЈНА, держави-члени ЄС мають право зберігати або запроваджувати на своїй території будь-які національні заходи контролю щодо таких речовин, які вважають доцільними.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу

Законопроєкт **не суперечить** міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу.

Голова Комітету **І. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000EED52E0043BFDC00
Дійсний до: 16.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-20/10-2026/252938 від 23.10.2026
2378257

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань інтеграції України
до Європейського Союзу

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

щодо проєкту Закону про внесення змін до Закону України "Про державну допомогу суб'єктам господарювання" щодо відповідальності за порушення вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання

(реєстр. № 16024 від 04.09.2026, Кабінет Міністрів України)[1]

1. Загальна характеристика законопроєкту.

Законопроєкт, як зазначено в пояснювальній записці до нього, розроблено з метою створення правових та організаційних механізмів встановлення відповідальності за порушення вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання на виконання Державної антикорупційної програми на 2023 – 2025 роки.

2. Належність законопроєкту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

Предмет правового регулювання законопроєкту охоплюється положеннями Глави 10 «Конкуренція» Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею», Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

Правовідносини, які є предметом правового регулювання законопроєкту, в Європейському Союзі регулюються:

– Договором про функціонування Європейського Союзу;

– Регламентом Ради (ЄС) 2015/1589 від 13 липня 2015 року про встановлення детальних правил застосування статті 108 Договору про функціонування Європейського Союзу (Official Journal L 248, 24.9.2015, p. 9–29) (далі – Регламент 2015/1589);

– Регламентом Комісії (ЄС) 651/2014 від 17 червня 2014 року про визнання певних категорій допомоги сумісними з внутрішнім ринком на застосування

---

[1] Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 23 жовтня 2026 року (протокол № 273) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

статей 107 та 108 Договору (OJ L 187, 26.6.2014, pp. 1–78) (далі – Регламент 651/2014).

3. Відповідність законопроєкту міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

За результатами правового аналізу проєкту Закону щодо його відповідності acquis ЄС та Угоді про асоціацію слід зазначити таке.

Законопроєктом, пропонуються такі основні зміни до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»:

1) у статті 1 Закону, передбачити визначення терміну «дата надання державної допомоги суб'єктам господарювання»;

2) у статті 8 – що до повноважень Комітету належатиме збір та аналіз інформації необхідної для проведення моніторингу державної допомоги, складання протоколів про адміністративні правопорушення, визначення порядку оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення;

3) у статті 14 – уточнення порядку повернення державної допомоги, недопустимої для конкуренції;

4) у статті 19 – щодо відповідальності керівників, інших посадових осіб надавачів державної допомоги;

5) змінами до прикінцевих положень Закону передбачається, що за надання незаконної державної допомоги протягом періоду звільнення їх від обов'язку повідомляти про нову державну допомогу та подавати інформацію про чинну державну допомогу відповідні керівники та інші посадові особи звільняються від відповідальності.

Статтею 108 (3) *Договору про функціонування Європейського Союзу* передбачено, що Держави-члени інформують Комісію про будь-які плани щодо надання або зміни допомоги завчасно, щоб вона мала змогу подати свої коментарі.

Відповідно до положень *статті 267 Угоди про асоціацію*, «для виконання зобов'язань, зазначених у статтях 262-266 цієї Угоди:

«1. Україна протягом трьох років з дати набрання чинності цією Угодою має, зокрема, прийняти національне законодавство про державну допомогу та створити незалежний у своїй діяльності орган, який матиме повноваження, необхідні для застосування у повному обсязі статті 262 цієї Угоди. Цей орган, inter alia, матиме повноваження дозволяти схеми державної допомоги та індивідуальні випадки надання допомоги відповідно до критеріїв, визначених у статтях 262 та 264 цієї Угоди, а також вимагати повернення державної допомоги, яка була надана незаконно. Будь-яка нова допомога, яка надається в

Україні, має відповідати положенням статей 262 та 264 цієї Угоди протягом одного року з дати створення такого органу».

Європейська Комісія за результатами проведення 27-29 січня 2025 року скринінгових зустрічей за переговорним розділом 8 «Конкурентна політика», у своєму звіті зазначає: *«Процедурні правила України щодо контролю за державною допомогою частково узгоджені з правом ЄС. Повноваження Комісії з питань державної допомоги, визначені Законом, загалом відповідають повноваженням Європейської Комісії при контролі допомоги, яку надають держави-члени ЄС. <...> Потрібна подальша гармонізація з Регламентом Ради, що визначає правила застосування статті 108 Договору про функціонування ЄС, та з відповідними Регламентами і Повідомленнями Комісії, зокрема щодо розрахунку строків і розгляду скарг»*.

У підсумковій частині Спільної позиції Європейського Союзу щодо відкриття переговорного Кластера 2 «Внутрішній ринок», ухваленій за результатами четвертої Міжурядової конференції про вступ України до Європейського Союзу (13 жовтня 2026 року, м. Люксембург), зазначається, що з огляду на поточний стан підготовки України та за умови забезпечення подальшого прогресу в гармонізації національного законодавства із правом ЄС (*acquis*) і його імплементації, відповідні розділи можуть бути попередньо закриті лише після підтвердження Європейським Союзом виконання визначених критеріїв.

Зокрема, у межах переговорного розділу 8 «Конкурентна політика» *Україна має продемонструвати вагомі результати у сфері контролю за державною допомогою, що передбачає забезпечення механізмів попереднього повідомлення про надання допомоги, проведення її ретельної оцінки, приведення заходів і схем державної допомоги у відповідність до норм acquis ЄС, а також забезпечення належного адміністративного та судового реагування, зокрема шляхом повернення незаконно наданої чи несумісної державної допомоги у відповідних випадках.*

Регламент 2015/1589 встановлює детальні правила застосування статті 108 Договору про функціонування Європейського Союзу, яка регулює контроль за державною допомогою в ЄС. Регламент визначає порядок контролю за державною допомогою, яку держави надають підприємствам або певним галузям економіки. Мета такого контролю - не допустити, щоб державна підтримка надавала окремим підприємствам необґрунтовану конкурентну перевагу та спотворювала конкуренцію на внутрішньому ринку ЄС. Водночас державна допомога не заборонена автоматично - вона може бути допустимою, якщо відповідає встановленим правилам ЄС.

Регламент 651/2014 визначає правила надання державної допомоги, яка може впливати на конкуренцію між підприємствами та торгівлю на внутрішньому ринку ЄС.

Запропоновані законопроєктом зміни щодо встановлення відповідальності за порушення вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання забезпечить проведення належного моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання, здійснення контролю за допустимістю такої допомоги для конкуренції відповідно до положень Угоди про асоціацію та acquis ЄС, а також сприятиме підвищенню рівня дотримання відповідних вимог законодавства надавачами державної допомоги.

Стимулювання дотримання вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання сприятиме забезпеченню захисту та розвитку конкуренції на відповідних ринках, підвищенню прозорості та ефективності управління ресурсами держави та місцевими ресурсами.

З огляду на зазначене, запропоновані законопроєктом зміни *відповідають* положенням Регламенту 2015/1589 та Регламенту 651/2014.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Проєкт Закону **відповідає** міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу.

Голова Комітету **І.О. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000EED52E0043BFDC00
Дійсний до: 16.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-20/03-2026/252829 від 23.10.2026
2378166

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань інтеграції України
до Європейського Союзу

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

щодо проєкту Закону про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо відповідальності за порушення вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання

(реєстр. № 16025 від 04.09.2026, Кабінет Міністрів України)[1]

1. Загальна характеристика законопроєкту.

Законопроєкт, як зазначено в пояснювальній записці до нього, розроблено з метою створення правових та організаційних механізмів встановлення відповідальності за порушення вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання на виконання Державної антикорупційної програми на 2023 – 2025 роки.

2. Належність законопроєкту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

Предмет правового регулювання законопроєкту охоплюється положеннями Глави 10 «Конкуренція» Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею», Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

Правовідносини, які є предметом правового регулювання законопроєкту, в Європейському Союзі регулюються:

– *Регламентом Ради (ЄС) 2015/1589 від 13 липня 2015 року про встановлення детальних правил застосування статті 108 Договору про функціонування Європейського Союзу* (Official Journal L 248, 24.9.2015, p. 9–29) (далі – Регламент 2015/1589).

3. Відповідність законопроєкту міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

---

[1] Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 23 жовтня 2026 року (протокол № 273) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

За результатами правового аналізу проєкту Закону щодо його відповідності acquis ЄС та Угоді про асоціацію слід зазначити таке.

Законопроєктом передбачено доповнити Кодекс України про адміністративні правопорушення новою статтею 166^{29}, що встановлюватиме склад порушень вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання та санкції, що застосовуватимуться до керівників та інших посадових осіб надавачів державної допомоги за такі порушення, зокрема, у разі:

– неподання Уповноваженому органу повідомлення про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, що призвело до надання незаконної державної допомоги (крім державної допомоги, недопустимої для конкуренції);

– надання державної допомоги, недопустимої для конкуренції;

– неподання надавачами державної допомоги інформації, подання інформації в неповному обсязі Уповноваженому органу у встановлені строки, подання недостовірної інформації, необхідної для проведення моніторингу державної допомоги.

Крім того, законопроєктом передбачено внести зміни до статей 38, 221 та 255 Кодексу щодо строків накладення адміністративного стягнення, підвідомчості розгляду справ про адміністративні правопорушення та осіб, уповноважених на складання протоколів за статтею 166^{29} Кодексу.

Відповідно до *статті 256 Угоди про асоціацію Україна* взяла на себе зобов'язання наблизити українське законодавство про конкуренцію та практику застосування до acquis communautaire Європейського Співтовариства.

Встановлення на законодавчому рівні відповідальності за порушення вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання та санкцій за такі порушення спрямоване на стимулювання подання Антимонопольному комітету України повідомлень про нову державну допомогу та внесення змін до умов чинної державної допомоги.

Положення законопроєкту зумовлені необхідністю встановлення на законодавчому рівні складу порушень вимог законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання в тому числі вимог щодо обов'язку повідомлення уповноваженому органу про надання нової державної допомоги та надання державної допомоги, недопустимої для конкуренції надавачами державної допомоги, а також санкцій, які застосовуватимуться до надавачів державної допомоги за такі порушення.

Запропоновані законопроєктом зміни до статті 38 Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо строків накладення адміністративного стягнення (протягом одного року з дня виявлення, але не пізніше трьох років з дня вчинення) не суперечать положенням:

– пункту 27 Преамбули Регламенту 2015/1589 щодо доцільності передбачення в законодавстві строків позовної давності для накладення та стягнення штрафів;

– пунктів 1 та 2 статті 18 Регламенту 2015/1589 в яких зазначено, що повноваження, надані Комісії статтею 8 (Штрафи та періодичні штрафні стягнення), підлягають строку давності 3 роки. Строк, передбачений пунктом 1, починається з дня скоєння порушення, зазначеного у статті 8.

Запропоновані законопроєктом розміри санкцій за порушення законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання в цілому не суперечать положенням пункту 14 Преамбули (встановлюючи розміри штрафів і періодичних штрафних стягнень, Комісія має належним чином враховувати принципи пропорційності та доцільності, зокрема стосовно малих та середніх підприємств.), статті 8 Регламенту 2015/1589 та загальним приписам права ЄС, що санкції повинні бути дієвими, пропорційними і стримувальними і можуть бути посилені, якщо відповідний суб'єкт господарювання раніше вчиняв подібне порушення.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Проєкт Закону **не суперечить** міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу.

Голова Комітету **І.О. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000EED52E0043BFDC00
Дійсний до: 16.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-20/03-2026/252895 від 23.10.2026
2378172

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань інтеграції України
до Європейського Союзу

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та деяких інших законів України щодо удосконалення конкурсних процедур на зайняття посади члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, члена Вищої ради правосуддя»
(реєстр. № 16018 від 03.09.2026 р., н. д. Ватрас В. А., Калаур І. Р. та інші)[1]

1. Загальна характеристика законопроєкту.

В пояснювальній записці до проєкту закону зазначено, що його метою є удосконалення процедури проведення конкурсу на зайняття посади члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі – ВККС) та члена Вищої ради правосуддя (далі – ВРП).

2. Належність законопроєкту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

Положення законопроєкту спрямовані на врегулювання правовідносин у сфері правосуддя, а саме правовідносин, пов'язаних із проведенням конкурсу на посади членів органів суддівського врядування.

Предмет регулювання проєкту закону не належить до сфери спеціального регулювання права ЄС. Як правило, такі правовідносини врегульовано на рівні національного законодавства держав-членів ЄС.

Однак, відповідно до *acquis ЄС* держави-члени мають дотримуватись принципу незалежності судової влади, який, зокрема, забезпечується шляхом функціонування незалежних, неупереджених, відкритих та прозорих органів суддівського врядування.

Під час аналізу законопроєкту № 16018 було враховано положення наступних документів, з яких випливають релевантні зобов'язання України у сфері європейської інтеграції:

1) Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію);

2) Звіт Європейської комісії щодо України від 4 листопада 2025 року в рамках Пакету щодо розширення;

---

[1] Проєкт Закону визнано таким, що спрямований на виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.
Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 23 жовтня 2026 року (протокол № 273) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

3) Дорожня карта з питань верховенства права, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 травня 2025 року № 475-р «Деякі питання забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу за кластером 1 «Основи процесу вступу до ЄС» (далі – Дорожня карта з питань верховенства права);

4) План України, схвалений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 березня 2024 р. № 244-р, для Ukraine Facility, заснований Регламентом (ЄС) 2024/792 від 29 лютого 2024 року (далі – План України).

Крім того, під час аналізу положень законопроєкту також було враховано рекомендації, висловлені Венеційською комісією та Генеральним директоратом з прав людини та верховенства права Ради Європи у Спільному терміновому висновку щодо проєкту закону «Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та деяких інших законів України щодо конкурсних процедур на зайняття посади членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Вищої ради правосуддя» (CDL-AD(2026)022), який був схвалений на пленарній сесії Венеційської комісії 9 -10 жовтня 2026 року.

3. Відповідність законопроєкту міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

У статті 2 **Договору про Європейський Союз** вказано, що Союз засновано на цінностях поваги до людської гідності, свободи, демократії, рівності, верховенства права та поваги до прав людини, зокрема осіб, що належать до меншин. Ці цінності є спільними для всіх держав-членів у суспільстві, де панує плюралізм, недискримінація, толерантність, правосуддя, солідарність та рівність жінок і чоловіків.

Відповідно до статті 2 Розділу I «Загальні принципи» **Угоди про асоціацію** повага до демократичних принципів, прав людини та основоположних свобод, як визначено, зокрема, у відповідних документах щодо захисту прав людини, серед яких Конвенція Ради Європи про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, а також повага до принципу верховенства права повинні формувати основу внутрішньої та зовнішньої політики Сторін і є основними елементами цієї Угоди.

Статтею 14 Розділу III «Юстиція, свобода та безпека» **Угоди про асоціацію** передбачено, що в рамках співробітництва у сфері юстиції, свободи та безпеки Сторони надають особливого значення утвердженню верховенства права та укріпленню інституцій усіх рівнів у сфері управління загалом та правоохоронних і судових органів зокрема. Співробітництво буде спрямоване, зокрема, на зміцнення судової влади, підвищення її ефективності, гарантування її незалежності та неупередженості та боротьбу з корупцією. Співробітництво у сфері юстиції, свободи та безпеки буде відбуватися на основі принципу поваги до прав людини та основоположних свобод.

У **Звіті щодо прогресу України в межах Пакета розширення** від 4 листопада 2025 року Єврокомісія зазначила, що у 2026 році Україні необхідно

негайно продовжити тимчасове залучення незалежних експертів, призначених міжнародними партнерами, до відбору членів ВККС.

В межах Реформи 1 «Посилення підзвітності, доброчесності та професіоналізму судової влади» Розділу **Плану України** «Судова система і права людини» закріплено Крок 3.16, яким передбачено *набрання чинності законом, який, **у тісній співпраці з Європейською комісією** щодо конкретних умов, розширює активну участь незалежних експертів, призначених міжнародними партнерами, у складі відбіркової комісії при Вищій кваліфікаційній комісії суддів (ВККС)* (строк виконання - 4 квартал 2026 року).

Більше того, пунктом 7 Спільної заяви Європейського комісара з питань розширення та Віце-прем'єр-міністра України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції від 11 грудня 2025 року передбачено визначення у тісній співпраці з Європейською комісією модальностей та розширення залучення міжнародних експертів до конкурсної комісії для Вищої кваліфікаційної комісії суддів (ВККС).

Також **Умовами успішного закриття переговорів (бенчмарків),** які Україна отримала від Європейської комісії, в рамках Розділу 23 Кластеру 1 передбачено подальше посилення структурної незалежності, цілісності та підзвітності на всіх рівнях системи правосуддя, зокрема шляхом швидкого розширення складу комісії з відбору членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (ВККС) із залученням незалежних експертів, номінованих міжнародними партнерами.

Дорожня карта з питань верховенства права, яка водночас є складовою Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу, передбачає одну з таких цілей: діяльність органів суддівського врядування та самоврядування та їх повноваження оптимізовані внаслідок удосконалення їх статусу та розмежування компетенції, а також забезпечено незалежність та безперервне функціонування органів суддівського врядування, ДСА.

З метою досягнення цієї стратегічної цілі Дорожньою картою передбачено реалізацію таких заходів як підвищення прозорості та якості процесів відбору кандидатів, у тому числі до Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Конституційного Суду України, З'їзду та Ради суддів України, Голови ДСА, з особливим акцентом на спроможність органів суддівського самоврядування на основі незалежного аналізу, з огляду на майбутню організацію системи правосуддя.

Щодо пропозицій та зауважень до законопроєкту

Згідно із абзацом 2 нового пункту 50^1 Розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» другий склад Конкурсної комісії формується з трьох осіб з числа суддів або суддів у відставці, запропонованих Радою суддів України, та трьох осіб, не менше один з яких є громадянином України, запропонованих міжнародними та іноземними організаціями, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод протягом

останніх п’яти років надають Україні міжнародну технічну допомогу у сфері судової реформи та/або запобігання і протидії корупції. Такі міжнародні та іноземні організації погоджують пропозицію спільного списку кандидатів.

В абзаці 8 пункту 50[1] Розділу XII вказано, що у разі якщо міжнародні та/або іноземні організації, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод протягом останніх п’яти років надають Україні міжнародну технічну допомогу у сфері судової реформи та/або запобігання і протидії корупції, у строк, визначений абзацом сьомим цього пункту, не запропонували осіб до складу Конкурсної комісії або запропонували кількість осіб, недостатню для формування повноважного складу Конкурсної комісії, осіб до складу Конкурсної комісії протягом п’ятнадцяти днів з дня отримання відповідного повідомлення від Вищої ради правосуддя пропонують Рада прокурорів України, Рада адвокатів України, Національна академія правових наук України в особі Президії.

Абзацом 13 пункту 50[1] Розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» передбачено, що строк повноважень Конкурсної комісії та її членів, призначених Вищою радою правосуддя у складі, визначеному абзацом другим цього пункту, становить два роки з дня призначення.

Відповідно до абзацу 15 пункту 50[1] Розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» рішення другого складу Конкурсної комісії щодо визначення відповідності кандидата критерію доброчесності та професійної компетентності є ухваленим, якщо за нього проголосували не менше ніж чотири члени Конкурсної комісії. У разі однакової кількості голосів «за» і «проти» кандидат вважається таким, що не пройшов відповідний етап конкурсу та припиняє свою участь.

Як зазначено вище, План України прямо передбачає проведення консультацій з Європейською комісією щодо норм законопроєкту, якими передбачено залучення незалежних експертів до складу конкурсної комісії для відбору членів ВККС, кандидатури яких подаються міжнародними партнерами (Крок 3.16 Плану України).

В пояснювальній записці до законопроєкту відсутня інформація про проведені консультації з Європейською комісією щодо вказаних положень законопроєкту.

З огляду на це, звертаємо увагу головного Комітету на важливість проведення консультацій з Європейською комісією стосовно наведених норм законопроєкту.

Крім того, під час доопрацювання законопроєкту до другого читання необхідно врахувати рекомендації Венеційської комісії, викладені у Висновку CDL-AD(2026)022, зокрема:

а) залишити висунення громадянина України в межах міжнародної квоти на розсуд організацій, що здійснюють висунення, замість того щоб нав’язувати таке висунення;

б) забезпечити безперервність шляхом збереження повноважень Конкурсної комісії до завершення виконання нею свого завдання;

в) замінити процедуру висунення кандидатур національними органами (у разі якщо міжнародна квота була передана національним суб'єктам) на продовження відповідного періоду для міжнародних організацій або ж доручити це завдання нейтральному й етичному суб'єкту, який збереже міжнародний характер квоти.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Проєкт закону охоплюється міжнародно-правовими зобов'язаннями України у сфері європейської інтеграції та з метою повного виконання євроінтеграційних зобов'язань **потребує узгодження** з Європейською комісією та має бути **доопрацьований** з урахуванням рекомендацій Венеційської комісії.

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000EED52E0043BFDC00
Дійсний до: 16.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-20/10-2026/253419 від 26.10.2026
2378490

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань інтеграції України
до Європейського Союзу

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та деяких інших законів України щодо удосконалення конкурсних процедур на зайняття посади члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, члена Вищої ради правосуддя»

(реєстр. № 16018-1 від 10.09.2026 р., Кабінет Міністрів України)[1]

1. Загальна характеристика законопроєкту.

Законопроєкт № 16018-1 є альтернативним до основного проєкту Закону «Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та деяких інших законів України щодо удосконалення конкурсних процедур на зайняття посади члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, члена Вищої ради правосуддя» (реєстр. № 16018 від 03.09.2026 р., н. д. Ватрас В. А., Калаур І. Р. та інші).

В пояснювальній записці до проєкту закону зазначено, що його метою є удосконалення процедури проведення конкурсу на зайняття посади члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі - ВККС) та члена Вищої ради правосуддя (далі - ВРП), а також залучення міжнародних експертів до участі у конкурсних процедурах відповідно до міжнародних зобов'язань України.

Переважна більшість положень альтернативного проєкту закону за своїм змістом є аналогічною положенням законопроєкту № 16018.

2. Належність законопроєкту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

Положення законопроєкту спрямовані на врегулювання правовідносин у сфері правосуддя, а саме правовідносин, пов'язаних із проведенням конкурсу на посади членів органів суддівського врядування.

Предмет регулювання проєкту закону не належить до сфери спеціального регулювання права ЄС. Як правило, такі правовідносини врегульовано на рівні національного законодавства держав-членів ЄС.

Однак, відповідно до *acquis ЄС* держави-члени мають дотримуватись принципу незалежності судової влади, який, зокрема, забезпечується шляхом

---

[1] Проєкт Закону визнано таким, що спрямований на виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.
Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 23 жовтня 2026 року (протокол № 273) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

функціонування незалежних, неупереджених, відкритих та прозорих органів суддівського врядування.

Під час аналізу законопроєкту № 16018 було враховано положення наступних документів, з яких випливають релевантні зобов'язання України у сфері європейської інтеграції:

1) Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію);

2) Звіт Європейської комісії щодо України від 4 листопада 2025 року в рамках Пакету щодо розширення;

3) Дорожня карта з питань верховенства права, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 травня 2025 року № 475-р «Деякі питання забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу за кластером 1 «Основи процесу вступу до ЄС» (далі – Дорожня карта з питань верховенства права);

4) План України, схвалений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 березня 2024 р. № 244-р, для Ukraine Facility, заснований Регламентом (ЄС) 2024/792 від 29 лютого 2024 року (далі – План України).

Крім того, під час аналізу положень законопроєкту також було враховано рекомендації, висловлені Венеційською комісією та Генеральним директоратом з прав людини та верховенства права Ради Європи у Спільному терміновому висновку щодо проєкту закону «Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та деяких інших законів України щодо конкурсних процедур на зайняття посади членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Вищої ради правосуддя» (CDL-AD(2026)022), який був схвалений на пленарній сесії Венеційської комісії 9 -10 жовтня 2026 року.

3. Відповідність законопроєкту міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

У статті 2 **Договору про Європейський Союз** вказано, що Союз засновано на цінностях поваги до людської гідності, свободи, демократії, рівності, верховенства права та поваги до прав людини, зокрема осіб, що належать до меншин. Ці цінності є спільними для всіх держав-членів у суспільстві, де панує плюралізм, недискримінація, толерантність, правосуддя, солідарність та рівність жінок і чоловіків.

Відповідно до статті 2 Розділу I «Загальні принципи» **Угоди про асоціацію** повага до демократичних принципів, прав людини та основоположних свобод, як визначено, зокрема, у відповідних документах щодо захисту прав людини, серед яких Конвенція Ради Європи про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, а також повага до принципу верховенства права повинні формувати основу внутрішньої та зовнішньої політики Сторін і є основними елементами цієї Угоди.

Статтею 14 Розділу III «Юстиція, свобода та безпека» **Угоди про асоціацію** передбачено, що в рамках співробітництва у сфері юстиції, свободи та безпеки

Сторони надають особливого значення утвердженню верховенства права та укріпленню інституцій усіх рівнів у сфері управління загалом та правоохоронних і судових органів зокрема. Співробітництво буде спрямоване, зокрема, на зміцнення судової влади, підвищення її ефективності, гарантування її незалежності та неупередженості та боротьбу з корупцією. Співробітництво у сфері юстиції, свободи та безпеки буде відбуватися на основі принципу поваги до прав людини та основоположних свобод.

У **Звіті щодо прогресу України в межах Пакета розширення** від 4 листопада 2025 року Єврокомісія зазначила, що у 2026 році Україні необхідно *негайно продовжити тимчасове залучення незалежних експертів, призначених міжнародними партнерами, до відбору членів ВККС*.

В межах Реформи 1 «Посилення підзвітності, доброчесності та професіоналізму судової влади» Розділу **Плану України** «Судова система і права людини» закріплено Крок 3.16, яким передбачено *набрання чинності законом, який, **у тісній співпраці з Європейською комісією** щодо конкретних умов, розширює активну участь незалежних експертів, призначених міжнародними партнерами, у складі відбіркової комісії при Вищій кваліфікаційній комісії суддів (ВККС)* (строк виконання - 4 квартал 2026 року).

Більше того, пунктом 7 Спільної заяви Європейського комісара з питань розширення та Віце-прем'єр-міністра України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції від 11 грудня 2025 року передбачено визначення у тісній співпраці з Європейською комісією модальностей та розширення залучення міжнародних експертів до конкурсної комісії для Вищої кваліфікаційної комісії суддів (ВККС).

Також **Умовами успішного закриття переговорів (бенчмарків),** які Україна отримала від Європейської комісії, в рамках Розділу 23 Кластеру 1 передбачено подальше посилення структурної незалежності, цілісності та підзвітності на всіх рівнях системи правосуддя, зокрема шляхом швидкого розширення складу комісії з відбору членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (ВККС) із залученням незалежних експертів, номінованих міжнародними партнерами.

Дорожня карта з питань верховенства права, яка водночас є складовою Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу, передбачає одну з таких цілей: діяльність органів суддівського врядування та самоврядування та їх повноваження оптимізовані внаслідок удосконалення їх статусу та розмежування компетенції, а також забезпечено незалежність та безперервне функціонування органів суддівського врядування, ДСА.

З метою досягнення цієї стратегічної цілі Дорожньою картою передбачено реалізацію таких заходів як підвищення прозорості та якості процесів відбору кандидатів, у тому числі до Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Конституційного Суду України, З'їзду та Ради суддів України, Голови ДСА, з особливим акцентом на спроможність органів

суддівського самоврядування на основі незалежного аналізу, з огляду на майбутню організацію системи правосуддя.

Щодо пропозицій та зауважень до законопроєкту

Відповідно до абзацу 2 нового пункту 54[1] Розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Другий склад Конкурсної комісії формується з трьох осіб з числа суддів або суддів у відставці, запропонованих Радою суддів України, та трьох осіб, не менше один з яких є громадянином України, запропонованих міжнародними та іноземними організаціями, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод протягом останніх п’яти років надають Україні міжнародну технічну допомогу у сфері судової реформи та/або запобігання і протидії корупції. Такі міжнародні та іноземні організації погоджують пропозицію спільного списку кандидатів.

У разі якщо міжнародні та/або іноземні організації, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод протягом останніх п’яти років надають Україні міжнародну технічну допомогу у сфері судової реформи та/або запобігання і протидії корупції, у строк, визначений абзацом сьомим цього пункту, не запропонували осіб до складу Конкурсної комісії або запропонували кількість осіб, недостатню для формування повноважного складу Конкурсної комісії, осіб до складу Конкурсної комісії протягом п’ятнадцяти днів з дня отримання відповідного повідомлення від Вищої ради правосуддя пропонують Рада прокурорів України, Рада адвокатів України, Національна академія правових наук України в особі Президії (абзац 8 пункту 54[1] Розділу XII).

Строк повноважень Конкурсної комісії та її членів, призначених ВРП у складі, визначеному абзацом 2 пункту 54[1], становить два роки з дня призначення (абзац 13 пункту 54[1] Розділу XII).

Рішення другого складу Конкурсної комісії щодо визначення відповідності кандидата критерію доброчесності є ухваленим, якщо за нього проголосували не менше ніж чотири члени Конкурсної комісії, з яких двоє запропоновані міжнародними та іноземними організаціями. У разі однакової кількості голосів «за» і «проти» голоси трьох членів Конкурсної комісії, з яких двоє запропоновані міжнародними та іноземними організаціями, є вирішальними (абзац 15 пункту 54[1] Розділу XII).

Рішення другого складу Конкурсної комісії щодо визначення відповідності кандидата критерію професійної компетентності є ухваленим, якщо за нього проголосували не менше ніж чотири члени Конкурсної комісії, з яких один запропонований міжнародними та іноземними організаціями (абзац 16 пункту 54[1] Розділу XII).

Під час доопрацювання законопроєкту до другого читання необхідно врахувати рекомендації Венеційської комісії, викладені у Висновку CDL-AD(2026)022, зокрема:

а) залишити висунення громадянина України в межах міжнародної квоти на розсуд організацій, що здійснюють висунення, замість того щоб нав’язувати таке висунення;

б) забезпечити безперервність шляхом збереження повноважень Конкурсної комісії до завершення виконання нею свого завдання;

в) замінити процедуру висунення кандидатур національними органами (у разі якщо міжнародна квота була передана національним суб'єктам) на продовження відповідного періоду для міжнародних організацій або ж доручити це завдання нейтральному й етичному суб'єкту, який збереже міжнародний характер квоти;

г) застосовувати єдине правило голосування до всіх рішень Конкурсної комісії щодо кандидатів — чи то стосовно доброчесності, чи то професійної компетентності, чи то формування списку рекомендованих кандидатів.

З огляду на те, що проєкт Закону опрацьовувався Українською Стороною у тісній взаємодії з Європейською комісією з метою забезпечення його відповідності євроінтеграційним зобов'язанням України та рекомендаціям, визначеним у межах процесу вступу до ЄС, а також ураховуючи, що урядовий законопроєкт отримав оцінку Венеційської комісії, можемо дійти висновку, що проєкт закону № 16018-1 не суперечить євроінтеграційним зобов'язанням України, однак потребує доопрацювання шляхом врахування рекомендацій Венеційської комісії.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Проєкт закону **не суперечить** міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері євроінтеграції, однак **потребує доопрацювання** шляхом врахування рекомендацій Венеційської комісії.

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000EED52E0043BFDC00
Дійсний до: 16.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-20/10-2026/253421 від 26.10.2026
2378498

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань інтеграції України
до Європейського Союзу

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

щодо проєкту Закону України

«Про внесення змін до Закону України "Про критичну інфраструктуру" щодо створення обов'язкових резервних систем енергозабезпечення та водопостачання»

(р.№ 15465 від 06.08.2026, н.д. Заремський М.В.)[1]

1. Загальна характеристика законопроєкту.

Як зазначено у пояснювальній записці, законопроєкт розроблено з метою «врегулювання на законодавчому рівні питання створення обов'язкових резервних систем енергозабезпечення та водопостачання, призначених для забезпечення автономного живлення лікарень, водоканалів, котелень, центрів безпеки та інших об'єктів критичної інфраструктури».

2. Належність законопроєкту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

Правовідносини, що належать до сфери правового регулювання проєкту Закону, регулюються:

- Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію);
- Директивою 2022/2557 Європейського Парламенту і Ради від 14 грудня 2022 року про стійкість критично важливих об'єктів та скасування Директиви Ради 2008/114/ЄС.

3. Відповідність законопроєкту міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

Законопроєкт передбачає, що «державна політика у сфері захисту критичної інфраструктури ґрунтується на засадах: визнання необхідності забезпечення безпеки та стійкості критичної інфраструктури, зокрема шляхом забезпечення автономного живлення лікарень, водоканалів, котелень, центрів безпеки та інших об'єктів критичної інфраструктури».

---

[1] Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 23 жовтня 2026 року (протокол №273) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

Також законопроєкт передбачає, що «до завдань формування і реалізації державної політики у сфері захисту критичної інфраструктури належать: розроблення та реалізація державних цільових програм із захисту критичної інфраструктури, зокрема щодо створення обов'язкових резервних систем енергозабезпечення та водопостачання, призначених для забезпечення автономного живлення лікарень, водоканалів, котелень, центрів безпеки та інших об'єктів критичної інфраструктури».

Частина 1 статті 337 Угоди про асоціацію зазначає, що «Сторони домовилися продовжувати та активізувати існуюче співробітництво у сфері енергетики з метою підвищення енергетичної безпеки, конкурентоспроможності та стабільності, що є необхідним для просування економічного зростання та досягнення прогресу у напрямку ринкової інтеграції, в тому числі шляхом поступового зближення в енергетичному секторі та через участь у регіональних ініціативах щодо співробітництва у сфері енергетики».

Положення п.b) та c) частини 1 статті 338 Угоди про асоціацію передбачають наступне.

«Взаємне співробітництво включає, серед іншого, такі сфери:

b) створення ефективних механізмів вирішення потенційних кризових ситуацій в енергетиці у дусі солідарності;

c) модернізацію та посилення наявної енергетичної інфраструктури, яка становить спільний інтерес, зокрема енергогенеруючі потужності, цілісність, надійність та безпеку енергетичних мереж».

Пункт 3 Преамбули Директиви 2022/2557 зазначає, що «хоча низка заходів — як на рівні Союзу (наприклад, Європейська програма захисту критичної інфраструктури), так і на національному рівні — спрямована на підтримку захисту критичної інфраструктури в Союзі, необхідно зробити більше для кращого оснащення суб'єктів, які експлуатують таку інфраструктуру, щоб вони могли протистояти ризикам для своєї діяльності, здатним призвести до перебоїв у наданні життєво важливих послуг».

Пункт 29 Преамбули Директиви 2022/2557 зазначає, що «критично важливі суб'єкти повинні вживати технічних, безпекових та організаційних заходів, що є доречними та пропорційними ризикам, з якими вони стикаються, щоб запобігати інцидентам, захищатися від них, реагувати на них, протистояти їм, пом'якшувати їх, поглинати, адаптуватися та відновлюватися після них. Хоча критично важливі суб'єкти повинні вживати цих заходів відповідно до цієї Директиви, деталі та обсяг таких заходів повинні відображати різні ризики, які кожен критичний суб'єкт визначив у рамках своєї оцінки ризиків критичного суб'єкта, а також особливості такого суб'єкта належним та пропорційним чином».

Положення п.a) - d) частини 1 статті 13 Директиви 2022/2557 зазначають наступне:

«Держави-члени забезпечують, щоб суб'єкти критичної інфраструктури вживали належних і пропорційних технічних, безпекових та організаційних заходів для гарантування своєї стійкості. Такі заходи мають ґрунтуватися на відповідній

інформації, наданій державами-членами (щодо оцінки ризиків на рівні держави-члена), а також на результатах оцінки ризиків, проведеної самим суб'єктом критичної інфраструктури. До таких заходів, зокрема, належать дії, спрямовані на:

(a) запобігання виникненню інцидентів, з належним урахуванням заходів зі зменшення ризику катастроф та адаптації до зміни клімату;
(b) забезпечення належного фізичного захисту приміщень та об'єктів критичної інфраструктури, зокрема шляхом використання огорож, бар'єрів, засобів і процедур моніторингу периметра, обладнання для виявлення загроз та систем контролю доступу;
(c) реагування на інциденти, протидію їм та пом'якшення їхніх наслідків, зокрема шляхом впровадження процедур і протоколів управління ризиками та кризовими ситуаціями, а також механізмів оповіщення;
(d) відновлення після інцидентів, зокрема шляхом вжиття заходів для забезпечення безперервності діяльності та визначення альтернативних ланцюгів постачання, з метою відновлення надання життєво важливих послуг».

Таким чином, положення законопроєкту щодо забезпечення безпеки та стійкості критичної інфраструктури, зокрема шляхом забезпечення автономного живлення лікарень, водоканалів, котелень, центрів безпеки та інших об'єктів критичної інфраструктури не суперечать та узгоджуються з положеннями частини 1 статті 13 Директиви 2022/2557.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Проєкт Закону **не суперечить** міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

Голова Комітету **І.О. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000EED52E0043BFDC00
Дійсний до: 16.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-20/10-2026/252951 від 23.10.2026
2378264

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань інтеграції України
до Європейського Союзу

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

щодо проєкту Закону України

«Про державні гарантії забезпечення населення базовими життєво необхідними ресурсами під час надзвичайних ситуацій та масованих атак на об'єкти критичної інфраструктури»

(р.№ 15468 від 07.08.2026, н.д. Заремський М.В.)[1]

1. Загальна характеристика законопроєкту.

Як зазначено у пояснювальній записці, законопроєкт розроблено з метою «законодавчого врегулювання питання забезпечення населення базовими життєво необхідними ресурсами під час надзвичайних ситуацій та масованих атак на об'єкти критичної інфраструктури, зокрема шляхом гарантування Державою створення державного резерву питної води, генераторів, зарядних станцій, палива та засобів освітлення; обов'язку громад мати пункти незламності нового покоління з запасами щонайменше на 72 години; визначення мінімальних нормативів забезпечення населення водою, теплом та електроенергією; державного фінансування закупівлі резервного обладнання для громад».

2. Належність законопроєкту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

Правовідносини, що належать до сфери правового регулювання проєкту Закону, регулюються:

- Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію);
- Директивою 2022/2557 Європейського Парламенту і Ради від 14 грудня 2022 року про стійкість критично важливих об'єктів та скасування Директиви Ради 2008/114/ЄС.

3. Відповідність законопроєкту міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

[1] Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 23 жовтня 2026 року (протокол №273) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

Законопроєкт передбачає, що «держава гарантує недопущення погіршення умов забезпечення населення базовими життєво необхідними ресурсами під час надзвичайних ситуацій та масованих атак на об’єкти критичної інфраструктури».

Також законопроєкт передбачає наступне:

«Держава гарантує:

1) створення державного резерву питної води, генераторів, зарядних станцій, палива та засобів освітлення;

2) обов'язок громад мати пункти незламності нового покоління з запасами щонайменше на 72 години;

3) визначення мінімальних нормативів забезпечення населення водою, теплом та електроенергією;

4) державне фінансування закупівлі резервного обладнання для громад».

Частина 1 статті 337 Угоди про асоціацію зазначає, що «Сторони домовилися продовжувати та активізувати існуюче співробітництво у сфері енергетики з метою підвищення енергетичної безпеки, конкурентоспроможності та стабільності, що є необхідним для просування економічного зростання та досягнення прогресу у напрямку ринкової інтеграції, в тому числі шляхом поступового зближення в енергетичному секторі та через участь у регіональних ініціативах щодо співробітництва у сфері енергетики».

Положення п.b) та c) частини 1 статті 338 Угоди про асоціацію також передбачають наступне.

«Взаємне співробітництво включає, серед іншого, такі сфери:

b) створення ефективних механізмів вирішення потенційних кризових ситуацій в енергетиці у дусі солідарності;

c) модернізацію та посилення наявної енергетичної інфраструктури, яка становить спільний інтерес, зокрема енергогенеруючі потужності, цілісність, надійність та безпеку енергетичних мереж».

Пункт 3 Преамбули Директиви 2022/2557 зазначає, що «хоча низка заходів — як на рівні Союзу (наприклад, Європейська програма захисту критичної інфраструктури), так і на національному рівні — спрямована на підтримку захисту критичної інфраструктури в Союзі, необхідно зробити більше для кращого оснащення суб’єктів, які експлуатують таку інфраструктуру, щоб вони могли протистояти ризикам для своєї діяльності, здатним призвести до перебоїв у наданні життєво важливих послуг».

Пункт 29 Преамбули Директиви 2022/2557 зазначає, що «критично важливі суб'єкти повинні вживати технічних, безпекових та організаційних заходів, що є доречними та пропорційними ризикам, з якими вони стикаються, щоб запобігати інцидентам, захищатися від них, реагувати на них, протистояти їм, пом'якшувати їх, поглинати, адаптуватися та відновлюватися після них. Хоча критично важливі суб'єкти повинні вживати цих заходів відповідно до цієї Директиви, деталі та обсяг таких

заходів повинні відображати різні ризики, які кожен критичний суб'єкт визначив у рамках своєї оцінки ризиків критичного суб'єкта, а також особливості такого суб'єкта належним та пропорційним чином».

Положення п.a)-d) частини 1 статті 13 Директиви 2022/2557 зазначають наступне:

«Держави-члени забезпечують, щоб суб'єкти критичної інфраструктури вживали належних і пропорційних технічних, безпекових та організаційних заходів для гарантування своєї стійкості. Такі заходи мають ґрунтуватися на відповідній інформації, наданій державами-членами (щодо оцінки ризиків на рівні держави-члена), а також на результатах оцінки ризиків, проведеної самим суб'єктом критичної інфраструктури. До таких заходів, зокрема, належать дії, спрямовані на:

(a) запобігання виникненню інцидентів, з належним урахуванням заходів зі зменшення ризику катастроф та адаптації до зміни клімату;
(b) забезпечення належного фізичного захисту приміщень та об'єктів критичної інфраструктури, зокрема шляхом використання огорож, бар'єрів, засобів і процедур моніторингу периметра, обладнання для виявлення загроз та систем контролю доступу;
(c) реагування на інциденти, протидію їм та пом'якшення їхніх наслідків, зокрема шляхом впровадження процедур і протоколів управління ризиками та кризовими ситуаціями, а також механізмів оповіщення;
(d) відновлення після інцидентів, зокрема шляхом вжиття заходів для забезпечення безперервності діяльності та визначення альтернативних ланцюгів постачання, з метою відновлення надання життєво важливих послуг».

Таким чином, положення законопроєкту щодо недопущення погіршення умов забезпечення населення базовими життєво необхідними ресурсами під час надзвичайних ситуацій та масованих атак на об'єкти критичної інфраструктури через створення державного резерву питної води, генераторів, зарядних станцій, палива та засобів освітлення не суперечать положенням Директиви 2022/2557.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Проєкт Закону **не суперечить** міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

Голова Комітету **І.О. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000EED52E0043BFDC00
Дійсний до: 16.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-20/10-2026/252952 від 23.10.2026
2378267

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань інтеграції України
до Європейського Союзу

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВИСНОВОК
щодо проєкту Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо зниження ставки податку на додану вартість для харчових продуктів, лікарських засобів, дитячих товарів та інших соціально значущих товарів (16069 від 14.09.2026, н. д. С. Козир та інші)[1]

1. Загальна характеристика законопроєкту.

Метою законопроєкту є підвищення економічної доступності для населення продуктів харчування, лікарських засобів, медичних виробів, дитячих товарів, товарів, які забезпечують автономне та резервне електроживлення побутових електроприладів, а також інших соціально значущих товарів шляхом зниження ставки податку на додану вартість.

2. Належність законопроєкту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

Предмет правового регулювання законопроєкту охоплюється положеннями Глави 4 «Оподаткування» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» та Глави 2 «Загальні та прикінцеві положення» Розділу VII «Інституційні, загальні та прикінцеві положення» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

Правовідносини, які є предметом правового регулювання законопроєкту, в Європейському Союзі регулюються:

- *Директивою Ради ЄС № 2006/112/ЄС від 28.11.2006 року про спільну систему податку на додану вартість (далі – Директива 2006/112/ЄС).*

3. Відповідність законопроєкту міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

Законопроєктом передбачається 1) зниження ставки ПДВ для лікарських засобів та медичних виробів з 7% до 5%, а також розширення пільги на лікарські засоби, виготовлені в аптеках, харчові продукти для спеціальних медичних цілей, товари санітарної гігієни, деякі дитячі товари; 2) запровадження пільгового оподаткування ПДВ за ставкою 5% для базових харчових продуктів

[1] Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 23 жовтня 2026 року (протокол №273) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

таких як м'ясо, риба, молочні продукти, овочі, фрукти, борошно, крупи, олія, макаронні, хлібобулочні вироби та інші товари, визначені законопроєктом; 3) запровадження тимчасового (до набуття Україною повноправного членства в Європейському Союзі) пільгового оподаткування ПДВ за ставкою 7% для товарів, необхідних для забезпечення базових побутових потреб домогосподарств в умовах перебоїв або відсутності електропостачання.

Додаток XXVIII до Глави 4 «Оподаткування» розділу V «Економічне і галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію передбачає, що Україна зобов'язується поступово наблизити своє законодавство до законодавства ЄС щодо застосування Директиви 2006/112/ЄС про спільну систему податку на додану вартість протягом 5 років з дати набрання чинності цією Угодою, за винятком статей 5-8, 20, 33, 40-42, 79, 100-101, 123-130, 140-142, 145, 146 (1(«В»), 147, 155, 164-166, 170-171, 175, 203, 205, 209, 210, 212, 219, 238-240, 245, 254, 258, 274-280, 293-294, 370-395, 396-400, 402-410, 411-413 (положення, що застосовуються до держав-членів ЄС); статей 281-294, 295- 305, 306-325, 326-332, 333-343, 348-349, 358-369 (щодо спеціальних податкових режимів).

Законопроєктом пропонується внести зміни до Стаття 194 ПК «Операції, що підлягають оподаткуванню за основною ставкою» виклавши п. 194.1.1. в наступному вигляді: «Податок становить 20 відсотків, 5, 7 і 14 відсотків бази оподаткування та додається до ціни товарів/послуг».

Чинний Податковий кодекс України у статті 193 вже передбачає дві знижені ставки ПДВ – 7 відсотків та 14 відсотків, тому запровадження ще однієї зниженої ставки ПДВ у розмірі 5% (третя знижена відсоткова ставка) не відповідатиме статті 98(1) Директиви 2006/112.

Відповідно до статей 96–97 Директиви 2006/112/ЄС держави-члени застосовують стандартну ставку ПДВ до постачання товарів і послуг. Її розмір не може бути нижчим за 15 %, конкретну ставку держави-члени визначають самостійно. Згідно зі статтею 98 Директиви держави-члени можуть застосовувати не більше двох знижених ставок ПДВ, загальний мінімальний рівень яких становить 5 %, виключно до категорій товарів і послуг, визначених у додатку III.

Додаток III визначає перелік категорій товарів і послуг, щодо яких дозволяється застосування знижених ставок ПДВ. До них, зокрема, належать продукти харчування, вода, фармацевтичні товари, медичне обладнання, пасажирські перевезення, книги та періодичні видання, житло, окремі медичні й соціальні послуги, культурні та спортивні заходи, ресторанні й готельні послуги, а також окремі товари й послуги у сферах енергоефективності, відновлюваної енергетики та ремонту.

Стаття 98(2) передбачає додаткову можливість застосування, понад двох знижених ставок нижче 5 відсотків, зокрема нульової ставки, а також звільнення від оподаткування зі збереженням права на відрахування ПДВ, сплаченого на попередніх етапах постачання. Такі режими можуть застосовуватися до категорій товарів і послуг, охоплених не більш як сімома пунктами Додатка III[2],

[2] https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/994_928#n6562

з урахуванням установлених Директивою умов та обмежень. Відповідно до статті 98(2) знижена ставка, що є нижчою мінімального рівня 5 %, та звільнення від оподаткування, що передбачає віднесення на зменшення податкового зобов'язання з ПДВ, сплаченого на попередньому етапі, може застосовуватися тільки до постачання товарів або послуг, віднесених до таких пунктів додатку III як (1)-(6) та (10c):

(1) Харчові продукти (включаючи напої, але за винятком алкогольних напоїв), призначені для споживання людиною та тваринами; живі тварини, насіння, рослини та інгредієнти, зазвичай призначені для використання в приготуванні харчових продуктів; продукти, що їх зазвичай використовують як добавки до харчових продуктів або замінники харчових продуктів;

(2) водопостачання;

(3) фармацевтичні продукти, які використовують для медичних і ветеринарних цілей, включаючи продукти, які використовують для контрацепції та жіночої гігієни, а також абсорбуючі гігієнічні продукти;

(4) медичне обладнання, прилади, вироби, предмети, допоміжні та захисні пристрої, включаючи захисні медичні маски, призначені зазвичай для використання у сфері охорони здоров'я або для використання особами з інвалідністю; товари, необхідні для компенсації або подолання інвалідності, а також адаптування, ремонт, оренда та лізинг таких товарів;

(5) пасажирські перевезення та перевезення супровідних товарів на кшталт багажу, велосипедів, включаючи електричні велосипеди, моторні або інші транспортні засоби, або постачання послуг, пов'язаних із пасажирськими перевезеннями;

(6) постачання, в тому числі позичання бібліотеками, книг, газет і періодичних видань або на фізичних носіях, або електронними засобами, або обома способами (включаючи брошури, листівки та подібні друковані матеріали, дитячі книги з ілюстраціями, альбоми для малювання або розфарбовування, музичні ноти у друкованій або рукописній формі, мапи та гідрографічні чи подібні схеми), інших ніж публікації, що їх повністю або переважно присвячено рекламі, та інших ніж публікації, що повністю або переважно складаються з відеоконтенту або музики в аудіоформаті; виробництво публікацій неприбуткових організацій та послуги, пов'язані з таким виробництвом;

(10c) постачання та встановлення сонячних панелей на приватних помешканнях, житлових, публічних та інших будівлях, що використовуються для суспільних інтересів, та поруч з ними.

Варто також зазначити, що Додатком III до Директиви 2006/112 не передбачено можливість застосування зниженої ставки для товарів, аналогічним тим, що пропонується законопроєктом, зокрема постачання на митній території України та ввезення на митну територію України дитячих візків та їх необхідних частин, переносок, слінгів та ергономічних рюкзаків для дітей, дитячого посуду, базового дитячого одягу та взуття, письмового та канцелярського приладдя для навчання, крім дитячого одягу та взуття. Також не передбачено можливість застосування зниженої ставки ПДВ нижче 5% для дитячих автомобільних крісел

та товарів дитячого асортименту як загальної категорії.

Крім того, оскільки Статті 96-98 Директиви не підпадають під раніше зазначені винятки щодо імплементації, а положення Директиви 2006/112 не передбачають можливості для держав-членів ЄС на рівні їх національного законодавства введення знижених ставок ПДВ для товарів, аналогічних тим, що пропонуються у перехідних положеннях законопроєкту за відповідними товарними позиціями, підпозиціями та підкатегоріями згідно з УКТ ЗЕД у період до набуття Україною повноправного членства в Європейському Союзі не узгоджується з цілями та міжнародними зобов'язаннями України щодо процесу вступу, в тому числі Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Положення проєкту закону **частково відповідають** міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції, та **потребують доопрацювання** з метою повного врахування положень Директиви 2006/112.

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000EED52E0043BFDC00
Дійсний до: 16.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-20/10-2026/253528 від 26.10.2026
2378998

РАДА
ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань інтеграції України
до Європейського Союзу

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВИСНОВОК
щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Закону України "Про автомобільний транспорт" щодо забезпечення прав пасажирів автобусного транспорту»

(реєстр. № 16020 від 03.09.2026, н.д. Крейденко В.)[1]

1. Загальна характеристика законопроєкту.

Метою законопроєкту є запровадження комплексної, зрозумілої та ефективної системи захисту прав пасажирів автобусного транспорту, сумісної з основними принципами права Європейського Союзу, та забезпечення реального державного контролю за виконанням відповідних обов'язків автомобільними перевізниками і суб'єктами господарювання, які надають автостанційні послуги.

Основними завданнями законопроєкту є:

- встановлення чітких прав пасажирів у разі скасування рейсу, затримки відправлення або надмірного бронювання;
- закріплення права на продовження поїздки, зміну маршруту, повернення вартості квитка та, у встановлених випадках, додаткову компенсацію;
- встановлення правил надання допомоги пасажирам у разі тривалої затримки або скасування рейсу;
- закріплення обов'язків щодо своєчасного та доступного інформування пасажирів;
- забезпечення недискримінаційного доступу до бронювання, квитка і перевезення для осіб з інвалідністю та осіб з обмеженою мобільністю;
- визначення порядку безоплатного надання допомоги таким особам на визначених автостанціях та в автобусах;

[1] Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 23 жовтня 2026 р. (протокол №273) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

- встановлення вимог до доступності автостанцій і навчання персоналу;
- визначення мінімальних гарантій відшкодування шкоди та практичної допомоги пасажирам у разі дорожньо-транспортної пригоди;
- запровадження уніфікованих строків та механізму розгляду скарг пасажирів;
- розширення повноважень Укртрансбезпеки щодо контролю за перевізниками та автостанційними операторами;
- встановлення адміністративної та адміністративно-господарської відповідальності за порушення прав пасажирів і перешкоджання державному контролю;
- запровадження періодичної публічної звітності органу державного контролю.

2. Належність законопроєкту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

Угода про асоціацію між Україною та ЄС передбачає зобов'язання щодо імплементації 10 актів законодавства Європейського Союзу (додаток XXXII до глави 7 «Транспорт» розділу V "Економічне і галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною та ЄС), які сприятимуть підвищенню рівня безпеки на автотранспорті, створенню сприятливих умов праці для водіїв, зниженню аварійності на дорогах, підвищенню відповідальності учасників дорожнього руху за дотриманням законодавства у сфері залізничного транспорту.
Предмет правового регулювання проєкту акта регулюється актами законодавства ЄС, зокрема положеннями:

- Конвенції про дорожній рух (Відень, 1968 рік);
- Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) No 181/2011 від 16 лютого 2011 року про права пасажирів автобусного транспорту та про внесення змін до Регламенту (ЄС) No 2006/2004 (далі — Регламент 181/2011/ЄС);

3. Відповідність законопроєкту міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

За результатами правового аналізу проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Закону України «Про автомобільний транспорт» щодо забезпечення прав пасажирів автобусного транспорту» (далі – проєкт Закону) щодо його

відповідності праву Європейського Союзу (acquis ЄС) та міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції слід зазначити таке.

Правовідносини, що є предметом правового регулювання проєкту Закону, у Європейському Союзі регулюються Регламентом (ЄС) № 181/2011 Європейського Парламенту та Ради від 16 лютого 2011 року про права пасажирів автобусного транспорту та внесення змін до Регламенту (ЄС) № 2006/2004 (далі – Регламент (ЄС) № 181/2011).

Зазначений Регламент установлює правила щодо недискримінації пасажирів, забезпечення прав осіб з інвалідністю та осіб з обмеженою мобільністю, надання допомоги у разі скасування або затримки рейсів, відшкодування шкоди внаслідок нещасних випадків, пов'язаних із використанням автобусів, інформування пасажирів, розгляду скарг та забезпечення належного контролю за дотриманням відповідних прав.

Необхідність подальшого наближення законодавства України до права Європейського Союзу у сфері пасажирських перевезень відображена також у Звіті Європейської Комісії щодо України за 2025 рік (SWD(2025) 759 final від 4 листопада 2025 року), в якому наголошено на необхідності узгодження національного законодавства з правилами ЄС щодо прав пасажирів, зокрема у сфері автобусного транспорту, а також забезпечення прав осіб з інвалідністю та осіб з обмеженою мобільністю.

Проєкт Закону спрямований на наближення національного законодавства до положень Регламенту (ЄС) № 181/2011 та загалом відтворює основні передбачені ним механізми захисту прав пасажирів автобусного транспорту. Зокрема, передбачається закріплення прав пасажирів у разі скасування або затримки рейсів, запровадження гарантій недискримінаційного доступу до перевезень, визначення порядку надання допомоги особам з інвалідністю та особам з обмеженою мобільністю, удосконалення механізмів розгляду скарг, а також посилення державного контролю за дотриманням відповідних вимог.

Разом з тим, окремі положення проєкту Закону потребують доопрацювання з метою забезпечення їх повнішого узгодження з вимогами Регламенту (ЄС) № 181/2011.

Відповідно до статті 2 Регламенту (ЄС) № 181/2011 його положення у повному обсязі застосовуються до регулярних автобусних перевезень із запланованою відстанню маршруту 250 кілометрів або більше. Водночас частиною другою зазначеної статті передбачено застосування окремих положень Регламенту до регулярних перевезень незалежно від відстані

маршруту. Проєктом Закону передбачено застосування положень щодо продовження поїздки, зміни маршруту, повернення вартості квитка та надання допомоги у разі скасування або затримки рейсу до регулярних автобусних перевезень на відстань 250 кілометрів або більше, що відповідає загальному підходу Регламенту. Разом із тим необхідно забезпечити належне врахування передбаченої статтею 2 Регламенту диференціації сфери застосування окремих гарантій залежно від відстані перевезення.

Положення проєкту Закону щодо забезпечення прав осіб з інвалідністю та осіб з обмеженою мобільністю загалом узгоджуються зі статтями 9–17 Регламенту (ЄС) № 181/2011. Водночас запропонована частина перша статті 42-4 Закону України «Про автомобільний транспорт» передбачає заборону відмови у бронюванні, продажу квитка або допуску до перевезення «виключно з причин інвалідності або обмеженої мобільності». Натомість стаття 9 Регламенту встановлює заборону такої відмови з причин інвалідності або обмеженої мобільності без зазначеного обмеження. Використання слова «виключно» може призвести до звуження сфери застосування відповідної гарантії у випадках, коли інвалідність або обмежена мобільність є однією з кількох причин відмови. У зв'язку з цим зазначене положення потребує уточнення.

Крім того, запропоновані положення щодо надання безоплатної допомоги особам з інвалідністю та особам з обмеженою мобільністю не повною мірою відтворюють перелік відповідних послуг, передбачених додатком I до Регламенту (ЄС) № 181/2011, зокрема щодо забезпечення можливості перевезення визнаної собаки-помічника та допомоги пасажиру під час проходу до свого місця в автобусі. При цьому слід враховувати, що окремі питання перевезення собак-помічників уже врегульовані Правилами надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 року № 176. Водночас положення проєкту Закону щодо надання допомоги в автобусі лише «у межах технічної можливості» потребує уточнення з урахуванням вимог статті 13 та додатка I до Регламенту, які визначають обсяг гарантованої допомоги таким пасажирам.

Також потребують уточнення положення щодо підготовки персоналу перевізників та автостанцій. Відповідно до статті 16 Регламенту (ЄС) № 181/2011 вимоги щодо навчання з питань інвалідності та обмеженої мобільності поширюються не лише на працівників, які безпосередньо надають допомогу, а й на інший персонал, який безпосередньо взаємодіє з пасажирами, відповідно до вимог додатка II до Регламенту. У зв'язку з цим доцільно уточнити коло працівників, на яких поширюється відповідний обов'язок, а також забезпечити належне врахування змісту передбаченої Регламентом підготовки.

Окремої уваги потребує положення частини четвертої запропонованої статті 42-5 Закону України «Про автомобільний транспорт» щодо надання допомоги особам з інвалідністю та особам з обмеженою мобільністю за відсутності попереднього повідомлення про таку потребу. Відповідно до статті 14 Регламенту (ЄС) № 181/2011 обов'язок докладати всіх розумних зусиль для забезпечення можливості здійснення поїздки покладається не лише на перевізників та операторів автостанцій, а й, у відповідних випадках, на туристичних агентів і туроператорів. Водночас проєкт Закону не передбачає відповідного обов'язку для останніх, що потребує додаткового узгодження з положеннями Регламенту.

Положення запропонованої статті 42-1 Закону України «Про автомобільний транспорт» щодо права пасажира на продовження поїздки, зміну маршруту або повернення вартості квитка, а також компенсацію у розмірі 50 відсотків вартості квитка загалом відповідають статті 19 Регламенту (ЄС) № 181/2011. Водночас частиною третьою зазначеної статті проєкту Закону передбачено повернення вартості квитка протягом чотирнадцяти днів з дня прийняття пасажиром відповідної пропозиції або отримання вимоги. Натомість відповідно до статті 19(5) Регламенту повернення коштів здійснюється протягом чотирнадцяти днів з дня, коли пасажиру було запропоновано відповідний вибір. Таким чином, запропонований механізм обчислення строку може призвести до його подовження порівняно з вимогами Регламенту та потребує відповідного уточнення.

Крім того, статтею 23 Регламенту (ЄС) № 181/2011 передбачено особливості застосування окремих гарантій до пасажирів із квитками з відкритою датою або часом відправлення, якщо час відправлення не визначено. Оскільки проєкт Закону не містить відповідного уточнення, доцільно розглянути питання щодо врегулювання зазначених особливостей з метою забезпечення правової визначеності.

Статтями 7 та 8 Регламенту (ЄС) № 181/2011 встановлено права пасажирів на відшкодування шкоди та отримання допомоги у разі нещасних випадків, що виникають у зв'язку з використанням автобуса. Водночас запропонована стаття 42-6 Закону України «Про автомобільний транспорт» пов'язує реалізацію відповідних прав із дорожньо-транспортною пригодою під час автобусного перевезення. З огляду на те, що поняття дорожньо-транспортної пригоди у національному законодавстві пов'язується з подією, яка сталася під час руху транспортного засобу, запропоноване формулювання може не охоплювати окремих нещасних випадків, пов'язаних із використанням автобуса, зокрема під час посадки або висадки пасажирів. У зв'язку з цим положення проєкту Закону потребують уточнення з метою забезпечення належного охоплення випадків, передбачених статтями 7 та 8 Регламенту.

Крім того, статтею 7 Регламенту передбачено, що відшкодування шкоди у разі смерті пасажира включає, зокрема, розумні витрати на поховання та поширюється щонайменше на осіб, яких загиблий утримував або був зобов'язаний утримувати відповідно до законодавства. Зазначені гарантії не отримали безпосереднього відображення у запропонованій статті 42-6 Закону України «Про автомобільний транспорт», у зв'язку з чим доцільно забезпечити їх належне врахування з урахуванням відповідних положень чинного законодавства України.

Потребують уточнення також положення щодо строків подання скарг пасажирів. Відповідно до статті 27 Регламенту (ЄС) № 181/2011 пасажир має право подати скаргу перевізнику протягом трьох місяців з дня, коли регулярне перевезення було здійснено або мало бути здійснено. Водночас зазначена норма застосовується без шкоди для вимог про відшкодування шкоди відповідно до статті 7 Регламенту. Запропонована стаття 42-7 Закону України «Про автомобільний транспорт» не містить аналогічного застереження, що може створювати правову невизначеність щодо застосування тримісячного строку до вимог про відшкодування шкоди у разі смерті, ушкодження здоров'я, втрати або пошкодження багажу. З огляду на це доцільно уточнити відповідне положення проєкту Закону.

Особливої уваги потребують положення проєкту Закону щодо забезпечення ефективності державного контролю та відповідальності за порушення прав пасажирів. Відповідно до статті 31 Регламенту (ЄС) № 181/2011 держави-члени повинні встановлювати санкції за порушення його положень, які мають бути ефективними, пропорційними та стримуючими.

Проєктом Закону передбачено розширення повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань безпеки на наземному транспорті, запровадження додаткових адміністративних та адміністративно-господарських санкцій, а також можливість видачі обов'язкових до виконання приписів щодо усунення порушень прав пасажирів. Водночас запропонований перелік санкцій не повною мірою охоплює всі можливі випадки невиконання обов'язків, установлених проєктом Закону.

Зокрема, частиною п'ятою запропонованої статті 42-1 Закону України «Про автомобільний транспорт» передбачено обов'язок перевізника забезпечити продовження поїздки іншим транспортним засобом або перевезення пасажирів до відповідного пункту очікування у разі несправності автобуса під час поїздки. Водночас проєкт Закону не встановлює окремої санкції за невиконання такого обов'язку. З огляду на необхідність оперативного реагування на подібні порушення застосування лише приписів щодо їх усунення може виявитися недостатнім для забезпечення ефективного

захисту прав пасажирів. У зв'язку з цим доцільно переглянути запропонований механізм відповідальності з метою забезпечення його відповідності вимогам статті 31 Регламенту.

Водночас відповідно до статті 28 Регламенту (ЄС) № 181/2011 органи, відповідальні за забезпечення дотримання прав пасажирів, повинні бути незалежними від перевізників, туристичних операторів та операторів автостанцій щодо своєї організації, фінансування, правової структури та ухвалення рішень. У зв'язку з розширенням повноважень Укртрансбезпеки доцільно забезпечити дотримання відповідних вимог з урахуванням чинного законодавства, яке визначає правовий статус та організацію діяльності зазначеного органу.

Крім того, статтею 6 Регламенту (ЄС) № 181/2011 передбачено, що встановлені ним обов'язки перевізників перед пасажирами не можуть обмежуватися або скасовуватися, зокрема шляхом включення відповідних умов до договору перевезення. Водночас допускається встановлення більш сприятливих для пасажирів договірних умов. З огляду на це доцільно забезпечити належне нормативне закріплення принципу недопустимості договірного обмеження встановлених законом прав пасажирів з урахуванням відповідних положень чинного законодавства України.

Водночас під час подальшого нормативного врегулювання відповідних правовідносин доцільно врахувати положення статті 5 Регламенту (ЄС) № 181/2011 щодо відповідальності перевізників, туристичних агентів, туроператорів та операторів автостанцій за виконання обов'язків, покладених на інших суб'єктів, яким доручено надання відповідних послуг. Крім того, статтею 15 Регламенту передбачено обов'язок туристичних агентів і туроператорів своєчасно передавати перевізникам або операторам автостанцій отриману інформацію про потребу осіб з інвалідністю та осіб з обмеженою мобільністю у відповідній допомозі. З огляду на це доцільно забезпечити належне врахування зазначених положень у національному законодавстві з метою чіткого розподілу обов'язків між суб'єктами, залученими до організації та здійснення автобусних перевезень.

Враховуючи викладене, проєкт Закону за своєю метою та основними положеннями спрямований на наближення законодавства України до права Європейського Союзу у сфері захисту прав пасажирів автобусного транспорту та загалом узгоджується з підходами, закріпленими Регламентом (ЄС) № 181/2011.

Водночас окремі положення проєкту Закону потребують доопрацювання з метою забезпечення належного врахування вимог зазначеного Регламенту, зокрема щодо недискримінаційного доступу до перевезень осіб з

інвалідністю та осіб з обмеженою мобільністю, обсягу гарантованої допомоги таким особам, підготовки персоналу, строків повернення вартості квитків, відшкодування шкоди внаслідок нещасних випадків, порядку подання скарг, розподілу обов'язків між суб'єктами надання транспортних послуг, а також забезпечення ефективних, пропорційних і стримуючих санкцій за порушення прав пасажирів.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Проєкт Закону ***не суперечить*** праву Європейського Союзу, водночас потребує ***доопрацювання*** із необхідністю повного врахування положень Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) №181/2011.

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000EED52E0043BFDC00
Дійсний до: 16.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-20/10-2026/254272 від 26.10.2026
2379763

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань інтеграції України
до Європейського Союзу

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВИСНОВОК
щодо проєкту Закону України «Про внесення зміни до статті 7 Закону України "Про Державну прикордонну службу України" щодо інституційного забезпечення зв'язку з Європейською Агенцією прикордонної та берегової охорони (Frontex)»

(реєстр. № 15505 від 10.08.2026, Кабінет Міністрів України)[1]

1. Загальна характеристика законопроєкту.

Метою розроблення проєкту Закону України «Про внесення зміни до статті 7 Закону України «Про Державну прикордонну службу України» щодо інституційного забезпечення зв'язку з Європейською агенцією прикордонної та берегової охорони (Frontex)» (далі – проєкт Закону) є законодавче врегулювання інституційного забезпечення взаємодії України з Європейською агенцією прикордонної та берегової охорони (Frontex) шляхом визначення координаційних повноважень Адміністрації Державної прикордонної служби України та покладення на неї функцій національного контактного пункту.

Розроблення проєкту Закону спрямоване на забезпечення правової визначеності, стабільності та безперервності взаємодії з Європейською агенцією прикордонної та берегової охорони (Frontex) у межах реалізації державної політики у сфері управління державним кордоном та виконання зобов'язань України в процесі європейської інтеграції.

2. Належність законопроєкту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

Відповідно до пункту 2 статті 16 Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом співробітництво Сторін у сфері міграції, притулку та управління кордонами передбачає, зокрема, подальший розвиток оперативних заходів у сфері управління кордонами, включаючи навчання,

[1] Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 23 жовтня 2026 р. (протокол №273) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України

обмін найкращими практиками, технологіями та інформацією, а також, за потреби, обмін офіцерами зв'язку. При цьому зусилля Сторін мають бути спрямовані на ефективне впровадження принципу інтегрованого управління кордонами.

Крім того, пунктом 3 розділу 4.6 «Шенген та зовнішні кордони» Дорожньої карти з питань верховенства права передбачено розроблення та прийняття у IV кварталі 2026 року закону щодо визначення Адміністрації Державної прикордонної служби України уповноваженим органом для операційного співробітництва з Європейською агенцією прикордонної та берегової охорони (Frontex) відповідно до Регламенту (ЄС) 2019/1896.

Предмет правового регулювання проєкту акта регулюється актами законодавства ЄС, зокрема положеннями Регламентом Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2019/1896 від 13 листопада 2019 року про Європейську прикордонну і берегову охорону та про скасування регламентів (ЄС) No 1052/2013 і (ЄС) 2016/1624.

3. Відповідність законопроєкту міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

За результатами правового аналізу проєкту Закону України «Про внесення зміни до статті 7 Закону України «Про Державну прикордонну службу України» щодо інституційного забезпечення зв'язку з Європейською агенцією прикордонної та берегової охорони (Frontex)» (далі – проєкт Закону) щодо його відповідності праву Європейського Союзу (acquis ЄС) та міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції слід зазначити таке.

Відповідно до пункту 2 статті 16 Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом співробітництво Сторін у сфері міграції, притулку та управління кордонами передбачає, зокрема, подальший розвиток оперативних заходів у сфері управління кордонами, включаючи навчання, обмін найкращими практиками, технологіями та інформацією, а також, за потреби, обмін офіцерами зв'язку. При цьому зусилля Сторін мають бути спрямовані на ефективне впровадження принципу інтегрованого управління кордонами.

Крім того, пунктом 3 розділу 4.6 «Шенген та зовнішні кордони» Дорожньої карти з питань верховенства права передбачено розроблення та прийняття у IV кварталі 2026 року закону щодо визначення Адміністрації Державної прикордонної служби України уповноваженим органом для операційного

співробітництва з Європейською агенцією прикордонної та берегової охорони (Frontex) відповідно до Регламенту (ЄС) 2019/1896.

Таким чином, проєкт Закону спрямований на виконання зазначеного заходу Дорожньої карти та узгоджується з напрямами співробітництва України та Європейського Союзу у сфері управління кордонами, визначеними статтею 16 Угоди про асоціацію.

Правовідносини, що є предметом правового регулювання проєкту Закону, у Європейському Союзі регулюються Регламентом (ЄС) 2019/1896 Європейського Парламенту та Ради від 13 листопада 2019 року про Європейську прикордонну і берегову охорону та скасування Регламентів (ЄС) № 1052/2013 і (ЄС) 2016/1624 (далі – Регламент (ЄС) 2019/1896).

Зазначений Регламент визначає правові та організаційні засади функціонування Європейської прикордонної і берегової охорони, повноваження Європейської агенції прикордонної та берегової охорони (Frontex), а також механізми співробітництва, координації та обміну інформацією між Агентством і компетентними національними органами.

Відповідно до статті 13 Регламенту (ЄС) 2019/1896 кожна держава-член Європейського Союзу визначає національний контактний пункт для забезпечення зв’язку з Агентством з усіх питань, що належать до сфери його діяльності. При цьому національні контактні пункти повинні забезпечувати постійну доступність для зв’язку з Агентством та своєчасне доведення отриманої від нього інформації до всіх відповідних національних органів. Зазначені функції здійснюються без обмеження ролі національних координаційних центрів, передбачених статтею 21 Регламенту.

Водночас слід враховувати, що положення статті 13 Регламенту безпосередньо адресовані державам-членам Європейського Союзу, тоді як співробітництво Агентства з компетентними органами третіх країн регулюється, зокрема, статтею 73 Регламенту. Отже, визначення національного контактного пункту в Україні слід розглядати як захід із наближення національних інституційних механізмів співробітництва до відповідної моделі Європейського Союзу.

Проєктом Закону пропонується доповнити статтю 7 Закону України «Про Державну прикордонну службу України» новою частиною, відповідно до якої центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, забезпечує зв’язок правоохоронних та інших державних органів України з Frontex та виступає національним контактним пунктом для зв’язку з Агентством з питань, що належать до сфери його діяльності.

Запропоноване положення загалом відповідає підходу, передбаченому статтею 13 Регламенту (ЄС) 2019/1896, щодо визначення уповноваженого національного органу для забезпечення інституційної взаємодії з Агентством.

Водночас окремі положення проєкту Закону потребують уточнення з метою забезпечення правової визначеності та повнішого врахування відповідних вимог Регламенту.

Зокрема, запропонована редакція частини третьої статті 7 Закону України «Про Державну прикордонну службу України» не повною мірою враховує функціональні вимоги до національних контактних пунктів, передбачені статтею 13 Регламенту (ЄС) 2019/1896. Проєкт Закону обмежується визначенням уповноваженого органу та загальним закріпленням його функції щодо забезпечення зв'язку з Frontex, не передбачаючи вимог щодо постійної доступності національного контактного пункту та своєчасного доведення отриманої від Агентства інформації до відповідних державних органів.

З огляду на це доцільно уточнити положення проєкту Закону з метою належного визначення основних функцій національного контактного пункту, передбачивши можливість деталізації організаційних процедур його діяльності на підзаконному рівні.

Крім того, запропоноване формулювання щодо забезпечення зв'язку правоохоронних та інших державних органів України з Frontex потребує уточнення з огляду на необхідність чіткого визначення характеру та меж відповідних повноважень.

Відповідно до частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади та їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Водночас проєкт Закону не містить застереження щодо здійснення відповідних функцій у межах компетенції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону. При цьому формулювання «забезпечує зв'язок правоохоронних та інших державних органів України» може допускати неоднозначне тлумачення обсягу повноважень зазначеного органу щодо інших державних органів, які мають самостійно визначену законодавством компетенцію, зокрема у сфері міжнародного співробітництва.

Слід враховувати, що стаття 13 Регламенту (ЄС) 2019/1896 передбачає виконання національним контактним пунктом насамперед комунікаційних

та інформаційно-координаційних функцій, а не здійснення загального керівництва чи контролю за діяльністю інших компетентних національних органів.

У зв'язку з цим доцільно уточнити запропоноване положення шляхом закріплення координаційного характеру відповідних повноважень та визначення їх здійснення в межах установленої законодавством компетенції.

Окремої уваги потребує формулювання «з питань, що належать до сфери її діяльності», яке допускає неоднозначне тлумачення щодо суб'єкта, сфера діяльності якого мається на увазі. З урахуванням положень статті 13 Регламенту (ЄС) 2019/1896 доцільно безпосередньо зазначити, що йдеться про питання, які належать до сфери діяльності Європейської агенції прикордонної та берегової охорони (Frontex).

Крім того, під час реалізації положень проєкту Закону слід враховувати передбачене статтями 13 та 21 Регламенту (ЄС) 2019/1896 розмежування функцій національного контактного пункту та національних координаційних центрів, що забезпечують координацію й обмін інформацією у межах Європейської системи спостереження за кордонами (EUROSUR). У зв'язку з цим доцільно забезпечити належне узгодження нових повноважень Адміністрації Державної прикордонної служби України з чинними механізмами міжвідомчої координації та міжнародного співробітництва у сфері управління державним кордоном.

Водночас положення пункту 26 частини першої статті 19 Закону України «Про Державну прикордонну службу України», яким передбачено взаємодію Державної прикордонної служби України з відповідними органами іноземних держав у порядку, встановленому міжнародними договорами України, не виключають можливості законодавчого визначення окремих функцій щодо інституційного зв'язку з Frontex. Зазначені положення регулюють різні аспекти міжнародного співробітництва, оскільки Frontex є агентством Європейського Союзу, а не органом іноземної держави. При цьому здійснення оперативного співробітництва з Агентством має відбуватися з дотриманням відповідних міжнародно-правових та національних правових підстав.

Враховуючи викладене, проєкт Закону за своєю метою та основними положеннями узгоджується з підходами, закріпленими в Регламенті (ЄС) 2019/1896, щодо визначення уповноваженого національного органу для забезпечення інституційної взаємодії з Європейською агенцією прикордонної та берегової охорони (Frontex).

Водночас окремі положення проєкту Закону потребують доопрацювання з метою забезпечення повнішого врахування положень статті 13 Регламенту (ЄС) 2019/1896, зокрема щодо визначення функцій національного контактного пункту, забезпечення своєчасного обміну інформацією, уточнення характеру та меж повноважень відповідного органу, а також узгодження запропонованого механізму з чинною системою міжвідомчої координації.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Проєкт Закону ***не суперечить*** праву Європейського Союзу, водночас потребує ***доопрацювання*** із необхідністю повного врахування положень Регламенту (ЄС) 2019/1896 та принципу правової визначеності.

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000EED52E0043BFDC00
Дійсний до: 16.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-20/10-2026/254276 від 26.10.2026
2379773

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань інтеграції України
до Європейського Союзу

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо захисту громадян, їхніх коштів від незаконних дій з платіжними інструментами й банківськими рахунками»

(реєстр. № 16013 від 02.09.2026 р., Президент України)

(друге читання)[1]

1. Загальна характеристика законопроєкту.

У пояснювальній записці до проєкту закону зазначено, що він спрямований на імплементацію положень Директиви (ЄС) 2019/713 Європейського Парламенту та Ради від 17 квітня 2019 року про боротьбу з шахрайством та підробкою безготівкових платіжних засобів і про заміну Рамкового рішення Ради 2001/413/ЈНА у національне законодавство шляхом удосконалення правового регулювання відповідальності за незаконні дії з платіжними інструментами та іншими засобами доступу до банківських та/або платіжних рахунків, у тому числі вчинені з метою шахрайства або іншого кримінального правопорушення.

Згідно із пояснювальною запискою законопроєкт № 16013 розроблено з метою удосконалення кримінально-правових механізмів протидії незаконним діям з платіжними інструментами, індивідуальною обліковою інформацією, банківськими та/або платіжними рахунками, електронними гаманцями, а також запобігання їх передачі, одержанню, придбанню, зберіганню, іншому набуттю чи використанню для вчинення шахрайства або іншого кримінального правопорушення.

Комітет Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності на своєму засіданні 7 жовтня 2026 року (протокол № 248) прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду в другому читанні проєкт Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо захисту громадян, їхніх коштів від незаконних дій з платіжними інструментами й банківськими рахунками» (реєстр. № 16013) прийняти у другому читанні та в цілому як закон в редакції, запропонованій Комітетом, з необхідними техніко-юридичним доопрацюванням.

---

[1] Проєкт Закону визнано таким, що спрямований на виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.
Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 23 жовтня 2026 року (протокол №273).

Відповідно до підпункту 2 пункту 4 Постанови Верховної Ради України «Про деякі заходи щодо виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції» від 29 липня 2022 року № 2483-IX Комітет з питань правоохоронної діяльності 12 жовтня 2026 року направив законопроєкт № 16013 до Комітету з питань інтеграції України до ЄС для проведення додаткової експертизи щодо його відповідності міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу.

2. Належність законопроєкту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

Положення законопроєкту спрямовані на врегулювання правовідносин у сфері боротьби з організованою злочинністю, а саме відносин, пов'язаних із боротьбою з кіберзлочинністю.

Під час аналізу законопроєкту № 16013 було враховано положення наступних документів, з яких випливають релевантні зобов'язання України у сфері європейської інтеграції:

1) Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію);

2) Дорожня карта з питань верховенства права, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 травня 2025 року № 475-р «Деякі питання забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу за кластером 1 «Основи процесу вступу до ЄС» (далі – Дорожня карта з питань верховенства права);

3) Директива (ЄС) 2019/713 Європейського Парламенту та Ради від 17 квітня 2019 року про боротьбу з шахрайством та підробкою безготівкових платіжних засобів і про заміну Рамкового рішення Ради 2001/413/ЈНА (далі – Директива (ЄС) 2019/713);

4) План України, схвалений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 березня 2024 р. № 244-р, для Ukraine Facility, заснований Регламентом (ЄС) 2024/792 від 29 лютого 2024 року (далі – План України).

3. Відповідність законопроєкту міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

А. Щодо зобов'язань України у сфері європейської інтеграції стосовно імплементації положень Директиви (ЄС) 2019/713

Частиною другою статті 3 **Договору про ЄС** передбачено, що Союз надає своїм громадянам простір свободи, безпеки й правосуддя без внутрішніх кордонів, на якому забезпечено вільний рух осіб разом з належними заходами, пов'язаними із контролем на зовнішніх кордонах, притулком, імміграцією та попередженням і *боротьбою зі злочинністю*.

Згідно із частиною першою статті 67 **Договору про функціонування ЄС** Розділу V «Простір свободи, безпеки та правосуддя» Союз є простором свободи,

безпеки та правосуддя, де поважаються основоположні права та різні правові традиції і правові системи держав-членів.

У частині третій цієї статті зазначено, що Союз докладає зусиль для *забезпечення високого рівня безпеки за допомогою заходів із запобігання та боротьби проти злочинності*, расизму й ксенофобії та заходів з координації та співпраці органів поліції, правосуддя та інших компетентних органів, а також шляхом взаємного визнання судових рішень у кримінальних справах та, в разі потреби, наближення норм кримінального права.

Відповідно до частини першої статті 83 **Договору про функціонування ЄС** Європейський Парламент та Рада за допомогою директив, ухвалених згідно зі звичайною законодавчою процедурою, можуть встановити мінімальні правила щодо визначення кримінальних злочинів та санкцій у сфері особливо тяжкої злочинності транскордонного змісту, що випливає з природи або наслідків таких злочинів або з особливої необхідності спільно боротися проти них.

Одним із стратегічних результатів **Дорожньої карти з питань верховенства права** є удосконалення законодавства у сфері боротьби з кіберзлочинністю з метою повного узгодження з *acquis* ЄС та посилення інституційних спроможностей правоохоронних органів, спрямованих на протидію кіберзлочинності.

З метою досягнення цієї стратегічної цілі Дорожньою картою передбачено реалізацію таких заходів як:

1) розроблення та прийняття закону щодо оптимізації досудового розслідування у кримінальних провадженнях, спрямованого на приведення законодавства України у відповідність до вимог Директиви (ЄС) 2019/713 (строк виконання – IV квартал 2025 р.);

2) розроблення та прийняття закону щодо встановлення кримінальної відповідальності за незаконні дії з платіжними картками чи іншими платіжними інструментами в інтересах третіх осіб, спрямованого на приведення законодавства України у відповідність до вимог Директиви (ЄС) 2019/713 (строк виконання – IV квартал 2027 р.).

У межах Реформи 3 «Заходи з протидії відмиванню грошей» Розділу **Плану України** «Боротьба з корупцією та відмиванням грошей» закріплено Крок 4.18, яким передбачено *набрання чинності змін, що спрямовані на встановлення кримінальної відповідальності за незаконні дії з платіжними картками або іншими платіжними засобами в інтересах третіх осіб, з метою приведення українського законодавства у відповідність до вимог Директиви (ЄС) 2019/713*.

В. Щодо відповідності законопроєкту № 16013 положенням Директиви (ЄС) 2019/713

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 96^3 Кримінального кодексу України (далі – КК України) в остаточній редакції, запропонованій головним Комітетом, підставами для застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру є вчинення її уповноваженою особою від імені

та в інтересах юридичної особи будь-якого із кримінальних правопорушень, передбачених, зокрема, у статті 200, частинах другій і третій статті 200^1.

Частиною першою статті 96^9 КК України в остаточній редакції, запропонованій головним Комітетом, передбачено, що ліквідація юридичної особи застосовується судом у разі вчинення її уповноваженою особою будь-якого із кримінальних правопорушень, передбачених, зокрема, статтею 200, частинами другою і третьою статті 200^1 Кодексу.

Згідно із частиною першою статті 200 КК України в остаточній редакції, запропонованій головним Комітетом, підроблення, фальсифікація платіжних інструкцій, платіжних повідомлень, платіжних доручень, платіжних інструментів, інших засобів доступу до банківського та/або платіжного рахунку, електронних гаманців, індивідуальної облікової інформації, а так само придбання, зберігання, перевезення, пересилання підроблених, фальсифікованих платіжних інструкцій, платіжних повідомлень, платіжних доручень, платіжних інструментів, якщо такі дії вчинені з метою їх збуту, або їх використання чи збут, а також ініціювання платіжних операцій на підставі підроблених, фальсифікованих платіжних інструкцій, платіжних повідомлень, платіжних доручень, неправомірний випуск або використання електронних грошей карається штрафом від трьох тисяч до семи тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від двох до чотирьох років, або позбавленням волі на той самий строк.

Частиною другою статті 200 КК України в остаточній редакції, запропонованій головним Комітетом, передбачено, що привласнення, викрадення, заволодіння шляхом обману або зловживання довірою, або набуття іншим кримінально протиправним шляхом платіжних інструментів, індивідуальної облікової інформації чи інших засобів доступу до них, а також незаконне отримання доступу до банківського та/або платіжного рахунку, електронного гаманця карається штрафом від чотирьох тисяч до восьми тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від трьох до п'яти років, або позбавленням волі на той самий строк.

Законопроєкт № 16013 також передбачає доповнення КК України новою статтею 200^1. В частині першій статті 200^1 в остаточній редакції, запропонованій головним Комітетом, зазначено, що передача платіжного інструменту, індивідуальної облікової інформації, надання доступу до них чи до банківського та/або платіжного рахунку, електронного гаманця, якщо такі дії вчинені з метою вчинення іншими особами шахрайства або іншого кримінального правопорушення, карається штрафом від трьохсот до однієї тисячі неоподатковуваних доходів громадян.

Частиною другою статті 200^1 КК України в остаточній редакції, запропонованій головним Комітетом, передбачено, що одержання, придбання, зберігання, інше набуття платіжного інструменту, індивідуальної облікової інформації іншої особи, отримання доступу до них чи до банківського та/або платіжного рахунку, електронного гаманця, їх передача, збут, перевезення платіжного інструменту іншої особи, якщо такі дії вчинені з метою шахрайства

або іншого кримінального правопорушення, карається штрафом від трьох тисяч до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на строк від двох до чотирьох років.

В остаточній редакції законопроєкту № 16013, запропонованій головним Комітетом, статтю 200[1] КК України доповнено частиною четвертою, відповідно до якої особа, яка вперше вчинила кримінальне правопорушення, передбачене частиною першою цієї статті, звільняється від кримінальної відповідальності, якщо вона до повідомлення їй про підозру у вчиненні цього кримінального правопорушення добровільно повідомила про те, що сталося, органу, службова особа якого наділена законом правом повідомляти про підозру, у вчиненні цього кримінального правопорушення, та активно сприяла розкриттю та припиненню кримінального правопорушення, вчиненого іншими особами з використанням такого платіжного інструменту, індивідуальної облікової інформації, банківського та/або платіжного рахунку, гаманця.

Згідно із статтею 3 **Директиви (ЄС) 2019/713** Держави-члени вживають необхідних заходів для того, щоб такі дії, вчинені умисно, каралися як кримінальне правопорушення:

(a) шахрайське використання викраденого або іншим чином незаконно привласненого чи отриманого безготівкового платіжного інструмента;

(b) шахрайське використання підробленого або фальсифікованого безготівкового платіжного інструмента.

У статті 4 **Директиви (ЄС) 2019/713** зазначено, що Держави-члени вживають необхідних заходів для того, щоб такі дії, вчинені умисно, каралися як кримінальні правопорушення:

(a) крадіжка або інше незаконне заволодіння матеріальним безготівковим платіжним інструментом;

(b) шахрайське підроблення або фальсифікація матеріального безготівкового платіжного інструменту;

(c) володіння викраденим чи іншим чином незаконно отриманим, а також підробленим чи фальсифікованим матеріальним безготівковим платіжним інструментом з метою шахрайського використання;

(d) здобуття для себе або для іншої особи, зокрема отримання, привласнення, купівля, передача, імпорт, експорт, продаж, перевезення або розповсюдження викраденого, підробленого чи фальсифікованого матеріального безготівкового платіжного інструменту з метою шахрайського використання.

Статтею 5 **Директиви (ЄС) 2019/713** передбачено, що Держави-члени вживають необхідних заходів для того, щоб такі дії, вчинені умисно, каралися як кримінальні правопорушення:

(a) незаконне отримання нематеріального безготівкового платіжного інструмента, принаймні якщо таке отримання було пов’язане з учиненням одного з правопорушень, зазначених у статтях 3–6 Директиви 2013/40/ЄС, або привласнення нематеріального безготівкового платіжного інструмента;

(b) шахрайське підроблення або фальсифікація нематеріального безготівкового платіжного інструмента;

(c) володіння незаконно отриманим, підробленим або фальсифікованим нематеріальним безготівковим платіжним інструментом з метою шахрайського використання, принаймні якщо про незаконне походження було відомо на момент володіння таким інструментом;

(d) придбання для себе або іншої особи, зокрема продаж, передача, розповсюдження або надання доступу до незаконно отриманого, підробленого чи фальсифікованого нематеріального безготівкового платіжного інструмента з метою шахрайського використання.

Відповідно до пункту 2 статті 9 **Директиви (ЄС) 2019/713** Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб за правопорушення, зазначені у статті 3, пунктах (a) і (b) статті 4 та пунктах (a) і (b) статті 5, передбачалося максимальне покарання у вигляді позбавлення волі на строк щонайменше два роки.

Згідно із пунктом 3 статті 9 **Директиви (ЄС) 2019/713** Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб за правопорушення, зазначені в пунктах (c) і (d) статті 4 та в пунктах (c) і (d) статті 5, передбачалося покарання у вигляді позбавлення волі на максимальний строк щонайменше один рік.

Відповідно до пункту 6 статті 9 **Директиви (ЄС) 2019/713** Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб за правопорушення, зазначені в статтях 3–6, передбачалося максимальне покарання у вигляді позбавлення волі на строк щонайменше п’ять років, якщо вони вчинені в межах злочинної організації, поняття якої визначено в Рамковому рішенні 2008/841/ЈНА, незалежно від покарання, передбаченого цим Рішенням.

Згідно з пунктом 1 статті 10 **Директиви (ЄС) 2019/713** Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб юридичні особи могли нести відповідальність за правопорушення, зазначені у статтях 3–8, вчинені на їхню користь будь-якою особою, яка діє індивідуально або як частина органу юридичної особи та обіймає керівну посаду в цій юридичній особі, на підставі одного з таких чинників:

(a) повноваження представляти юридичну особу;

(b) повноваження приймати рішення від імені юридичної особи;

(c) повноваження здійснювати контроль у межах юридичної особи.

У пункті 2 статті 10 **Директиви (ЄС) 2019/713** вказано, що Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення можливості притягнення юридичних осіб до відповідальності, якщо відсутність нагляду чи контролю з боку особи, зазначеної в пункті 1, уможливила вчинення будь-якого з правопорушень, передбачених статтями 3–8, в інтересах цієї юридичної особи особою, яка перебуває в її підпорядкуванні.

Статтею 11 **Директиви (ЄС) 2019/713** передбачено, що Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб юридична особа, яка несе відповідальність відповідно до статті 10(1) або (2), підлягала ефективним,

пропорційним та стримуючим санкціям, які включають кримінальні або некримінальні штрафи та можуть включати інші санкції, такі як: (е) ліквідацію юридичної особи за рішенням суду.

Отже, з огляду на наведене вище, можемо констатувати, що:

а) стаття 200 КК України в остаточній редакції, запропонованій головним Комітетом, узгоджується зі статтями 3, 4, 5 та 9 Директиви (ЄС) 2019/713;

б) стаття 96^3 КК України *не забезпечує повної імплементації* пункту 2 статті 10 Директиви (ЄС) 2019/713, оскільки законопроєкт № 16013 в остаточній редакції, запропонованій головним Комітетом, не містить положень, які б передбачали забезпечення можливості притягнення юридичних осіб до відповідальності, якщо відсутність нагляду чи контролю з боку особи, зазначеної в пункті 1 статті 10 Директиви, уможливила вчинення правопорушень, передбачених статтями 200 та 200^1 КК України в редакції законопроєкту, в інтересах цієї юридичної особи особою, яка перебуває в її підпорядкуванні.

в) стаття 96^9 КК України в остаточній редакції, запропонованій головним Комітетом, узгоджується із статтею 11 Директиви (ЄС) 2019/713.

У зв'язку з цим можемо дійти висновку, що законопроєкт № 16013 не суперечить євроінтеграційним зобов'язанням України.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Проєкт закону **не суперечить** міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу.

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000EED52E0043BFDC00
Дійсний до: 16.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-20/10-2026/253422 від 26.10.2026
2378507

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
з питань інтеграції України
до Європейського Союзу

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

щодо проєкту Закону України

«Про інфраструктурні проекти у сфері енергетики, які становлять суспільний інтерес»

(р.№ 13450 від 04.07.2025, 2 читання, порівняльна таблиця від 10.08.2026р., н.д. Герус А.М. та інші)[1]

1. Загальна характеристика законопроєкту.

Як зазначено у Пояснювальній записці до законопроєкту, законопроєкт розроблено з метою імплементації Регламенту 2022/869 та спрямований на усунення регуляторних бар'єрів, які ускладнюють реалізацію суспільно важливих енергетичних інфраструктурних проєктів.

2. Належність законопроєкту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

Правовідносини, що належать до сфери правового регулювання проєкту Закону, регулюються:

- Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).
- Регламентом 2022/869 Європейського Парламенту та Ради від 30 травня 2022 року про керівні принципи для трансєвропейської енергетичної інфраструктури, що вносить зміни до Регламентів 715/2009, 2019/942 та 2019/943 та Директив 2009/73/ЄС та 2019/944, а також скасовує Регламент 347/2013.
- Директивою 2011/92/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 13 грудня 2011 р. про оцінювання впливу деяких публічних і приватних проєктів на довкілля.

3. Відповідність законопроєкту міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

---

[1] Законопроєкт спрямований на адаптацію законодавства України до положень права Європейського Союзу (acquis ЄС) в частині виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 23 жовтня 2026 року (протокол №273) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

Положення проєкту Закону охоплюються міжнародно-правовими зобов'язаннями відповідно до Угоди про асоціацію, а саме: статтею 337 глави 1 «Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію, відповідно до якої сторони домовилися продовжувати та активізувати існуюче співробітництво у сфері енергетики з метою підвищення енергетичної безпеки, конкурентоспроможності та стабільності, що є необхідним для просування економічного зростання та досягнення прогресу у напрямку ринкової інтеграції, в тому числі шляхом поступового зближення в енергетичному секторі та через участь у регіональних ініціативах щодо співробітництва у сфері енергетики; пунктом е) статті 338 Глави 1 «Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію, відповідно до якого взаємне співробітництво включає, серед іншого, таку сферу, як співробітництво в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства 2005 року.

Зауваження до законороєкту:

1) Положення законопроєкту передбачають наступне:

«До повноважень національного компетентного органу у сфері реалізації інфраструктурних проектів у сфері енергетики, які становлять суспільний інтерес, належить: розроблення, затвердження, оновлення та оприлюднення на своєму офіційному вебсайті посібника з процедур відповідно до статті 9 цього Закону.

Посібник з процедур містить, зокрема, таку інформацію:

1) найменування та реквізити національного компетентного органу, інших органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, установ, організацій та підприємств, які беруть участь у процесі надання комплексного рішення під час реалізації інфраструктурних проектів у сфері енергетики, які становлять суспільний інтерес;

2) посилання на нормативно-правові акти, що регулюють порядок та умови надання дозволів, погоджень та інших документів дозвільного характеру, необхідних для реалізації інфраструктурних проектів у сфері енергетики, які становлять суспільний інтерес, зокрема екологічні та будівельні норми, а також критерії, за якими проект може бути внесено до переліку інфраструктурних проектів у сфері енергетики, які становлять суспільний інтерес, відповідно до статті 3 цього Закону;

3) інформацію про перелік та вимоги до документів, що подаються на етапах підготовчої та завершальної процедур надання комплексного рішення;

4) перелік дозволів, погоджень та інших документів дозвільного характеру, необхідних для реалізації інфраструктурних проектів у сфері енергетики, які становлять суспільний інтерес;

5) план дій у процесі надання комплексного рішення разом з інформацією про кожен процедурний етап, у тому числі орієнтовний графік надання комплексного рішення та строки кожного з етапів;

6) опис етапів та способів участі громадськості у процесі надання комплексного рішення, у тому числі вимоги щодо розроблення та подання до національного компетентного органу концепції участі громадськості та рекомендації;

7) рекомендації щодо інформації, зокрема її змісту, яку розміщує організатор (замовник) проекту на вебсайті чи вебсторінці проекту».

Положення статті 9 Регламенту 2022/869 зазначають наступне:

«1. До 24 жовтня 2023 року держава-член або національний компетентний орган, де це можливо, у співпраці з іншими відповідними органами, опублікує оновлений посібник з процедур процесу видачі дозволів, що застосовується до проєктів зі списку Союзу, включаючи принаймні інформацію, зазначену в пункті (1) Додатка VI. Посібник не є юридично обов'язковим, але він повинен посилатися на відповідні правові положення або цитувати їх. Національні компетентні органи, де це доречно, співпрацюють та знаходять синергію з органами влади сусідніх країн з метою обміну передовим досвідом та сприяння процесу видачі дозволів, зокрема для розробки посібника з процедур».

П.1 Додатку VI Регламенту 2022/869 зазначає наступне:

«(1) Посібник з процедур, зазначений у статті 9(1), повинен містити щонайменше:

(a) вимоги відповідних законодавчих актів, на яких ґрунтуються рішення та висновки щодо різних типів відповідних проєктів, що становлять спільний інтерес, включаючи екологічне право;

(b) перелік відповідних рішень та висновків, які необхідно отримати;

(c) назви та контактні дані компетентного органу, інших відповідних органів та основних зацікавлених сторін;

(d) об’єм робіт, що окреслюють кожен етап процесу, включаючи орієнтовний графік та стислий огляд процесу прийняття рішень для різних типів відповідних проєктів, що становлять спільний інтерес;

(e) інформацію про обсяг, структуру та рівень деталізації документів, які необхідно подавати разом із заявою на прийняття рішень, включаючи контрольний список;

(f) етапи та засоби участі широкої громадськості в процесі;

(g) спосіб, у який компетентний орган, інші відповідні органи та промоутер проєкту повинні продемонструвати, що думки, висловлені під час публічних консультацій, були враховані, наприклад, шляхом показу змін, внесених до місця розташування та дизайну проєкту, або шляхом надання причин, чому такі думки не були враховані;

(h)наскільки це можливо, переклади його змісту всіма мовами сусідніх держав-членів мають бути здійснені у координації з відповідними сусідніми державами-членами».

Окремо зауваження до законопроєкту виникають щодо положення п.6 вищезазначеного переліку інформації, яка повинна міститись в посібнику: 6) опис етапів та способів участі громадськості у процесі надання комплексного рішення, у тому числі вимоги щодо розроблення та подання до національного компетентного органу концепції участі громадськості та рекомендації.

Натомість п.g) статті 9 Регламенту 2022/869 на відміну від законопроєкту зазначає не загальні, а більш чіткі вимоги щодо участі громадськості з обов'язковим врахуванням думок громадськості та навіть із обов'язковим зазначенням причин, якщо певні думки громадськості не були враховані.

2) В частині 2 статті 11 законопроєкт передбачає, що «концепція участі громадськості містить інформацію про:

1) заінтересовані сторони, в тому числі представників відповідних територіальних громад та громадських організацій;

2) заплановані заходи та форми участі громадськості, у тому числі місце та дату проведення громадських обговорень;

3) організаційні та/або матеріально-технічні ресурси, необхідні для проведення заходів участі громадськості, у тому числі громадські обговорення».

Водночас, право ЄС встановлює принципи участі громадськості, які не враховані в законопроєкті. Так, положення п.2 статті 9 Регламенту 2022/869 зазначають наступне: «Без шкоди для екологічного законодавства та будь-яких вимог Орхуської конвенції, Конвенції Еспо та відповідного законодавства Союзу, всі сторони, залучені до процесу видачі дозволів, повинні дотримуватися принципів участі громадськості, викладених у пункті (3) Додатка VI».

Пункт (3) Додатку VI Регламенту 2022/869 передбачає наступне:

«(3) Не обмежуючи вимог щодо проведення громадських консультацій, передбачених законодавством у сфері охорони довкілля, з метою розширення участі громадськості в процесі видачі дозволів, а також забезпечення завчасного інформування громадськості та ведення з нею діалогу, застосовуються такі принципи:

(a) заінтересовані сторони, на яких впливає проєкт спільного інтересу — зокрема відповідні національні, регіональні та місцеві органи влади, власники земельних ділянок, громадяни, які проживають поблизу місця реалізації проєкту, а також широка громадськість та її об'єднання, організації чи групи, — повинні бути всебічно поінформовані та залучені до консультацій на ранньому етапі. Такий процес має бути інклюзивним, відкритим і прозорим, що дозволить врахувати можливі занепокоєння громадськості. У разі необхідності компетентний орган має надавати активну підтримку заходам, які здійснює ініціатор проєкту;

(b) компетентні органи повинні забезпечити, щоб процедури громадських консультацій щодо проєктів спільного інтересу, за можливості, були об’єднані — зокрема, включаючи консультації, які вже вимагаються національним законодавством. Кожна громадська консультація має охоплювати всі питання, що стосуються відповідного етапу процедури; при цьому одне й те саме питання, що належить до певного етапу, не повинно розглядатися більш ніж в одній консультації. Водночас одна громадська консультація може проводитися в кількох географічних місцях. Питання, що виносяться на громадські консультації, повинні бути чітко зазначені в повідомленні про їх проведення;

(c) зауваження та заперечення приймаються лише в період від початку громадських консультацій до закінчення встановленого для цього строку;

(d) ініціатори проєкту повинні забезпечити проведення консультацій у такий період, який дозволяє громадськості взяти в них участь на засадах відкритості та інклюзивності».

Наступні положення законопроєкту **не суперечать** праву ЄС.

1) У пункті 1 статті 1 проєкту Закону України розробником пропонується таке визначення терміну «енергетична інфраструктура» як «фізичне обладнання або сукупність такого обладнання та/або споруд, структур, складних конструкцій в рамках інфраструктури для передачі/транспортування, розподілу та зберігання електричної енергії, газу (у тому числі біометану, біогазу та водню) та нафти або уловлювання, транспортування та зберігання вуглекислого газу, електролізери для виробництва водню, а також "розумні мережі", у тому числі газові, що розташовані на території України або пов’язують її територію з територіями Договірних Сторін Енергетичного Співтовариства або держав – членів Європейського Союзу та забезпечують надійне і безперебійне постачання енергоресурсів».

Такі положення законопроєкту відповідають пункту 1 статті 2 Регламенту 2022/869, «енергетична інфраструктура» означає «будь-яке фізичне обладнання або об'єкт, що підпадає під категорії енергетичної інфраструктури та розташований у межах Союзу або пов'язує Союз та одну чи декілька третіх країн».

Такі категорії визначені у Додатку II до Регламенту (ЄС) 2022/869, зокрема, категорії енергетичної інфраструктури, які необхідно розробити з метою реалізації пріоритетів енергетичної інфраструктури, викладених у Додатку I, є такими: (1) щодо електроенергії; (2) щодо інтелектуальних газових мереж; (3) щодо водню; (4) щодо електролізерних установок; (5) вуглекислого газу.

2) Пунктом 7 статті 1 законопроєкту надається визначення терміну «проект» як «комплекс заходів, зокрема організаційно-правових, управлінських, аналітичних, фінансових, інженерно- технічних, спрямованих на встановлення міждержавних зв’язків та створення (будівництво) внутрішніх мереж, установок або нового обладнання у сфері енергетики за категоріями об’єктів енергетичної інфраструктури, який відповідає критеріям, визначеним законодавством».

Відповідно до пункту 4 статті 2 Регламенту (ЄС) 2022/869, «проєкт» означає «одну або кілька ліній, трубопроводів, об'єктів, одиниць обладнання чи установок, що належать до категорій енергетичної інфраструктури, визначених у Додатку II».

Тому, зазначені положення законопроєкту не суперечать положенням пункту 4 статті 2 Регламенту (ЄС) 2022/869.

3) Законопроєкт зазначає, що «для інфраструктурних проєктів у сфері енергетики, які становлять суспільний інтерес, такі індикатори та показники визначаються Регулятором на основі індикаторів та показників, опублікованих Радою регуляторів регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та/або Агентством Європейського Союзу з питань співробітництва енергетичних регуляторів, та оприлюднюються на його офіційному веб-сайті».

Також зазначається, що «аналіз витрат і вигод для проектів спільного інтересу Енергетичного Співтовариства та проектів взаємного інтересу проводиться відповідно до методологій, опублікованих Європейською мережею операторів систем передачі електроенергії (ENTSO-E), Європейською мережею газотранспортних систем (ENTSOG) та Європейською Комісією».

Такі положення законопроєкту відповідають та наближають до вимог Енергетичного Співтовариства, що створює позитивне сприйняття для сторони ЄС.

4) Законопроєкт передбачає, що «Регулятор встановлює короткострокові та довгострокові стимули для оператора системи передачі, оператора газотранспортної системи, операторів систем розподілу електричної енергії та операторів газорозподільних систем відповідно до закону».

Такі положення законопроєкту не суперечать положенням частини 1 статті 17. Регламену (ЄС) 2022/869, які зазначають, що «якщо ініціатор проєкту несе вищі ризики, пов'язані з розробкою, будівництвом, експлуатацією або технічним обслуговуванням проєкту спільного інтересу, що належить до компетенції національних регуляторних органів, порівняно з ризиками, які зазвичай несе аналогічний інфраструктурний проєкт, держави-члени та національні регуляторні органи можуть надати відповідні заохочення цьому проєкту відповідно до статті 13 Регламенту (ЄС) № 715/2009, статті 18(1) та статті 18(3) – (6) Регламенту (ЄС) 2019/943, статті 41(8) Директиви 2009/73/ЄС та статті 58, пункту (f), Директиви (ЄС) 2019/944».

5) Законопроєкт зазначає, що «для формування переліку проектів спільного інтересу Енергетичного Співтовариства та переліку проектів взаємного інтересу, а також реалізації таких проектів у рамках Енергетичного Співтовариства та Європейського Союзу національний компетентний орган, Регулятор, оператор системи передачі електричної енергії, оператор газотранспортної системи та організатор (замовник) проекту взаємодіють з інституціями Європейського Союзу та Секретаріатом Енергетичного Співтовариства, компетентними та регуляторними органами, операторами систем передачі електричної енергії та/або газотранспортної системи Договірних Сторін Енергетичного Співтовариства, держав – членів

Європейського Союзу та з іншими організаціями відповідно до встановлених процедур».

Такі положення законопроєкту відповідають та наближають до вимог Енергетичного Співтовариства, що створює позитивне сприйняття для сторони ЄС.

6) Положення законопроєкту передбачають, що «організатори (замовники) проектів спільного інтересу Енергетичного Співтовариства та проектів взаємного інтересу мають право на отримання технічної та фінансової допомоги Європейського Союзу у формі грантів на їх підготовку та будівництво», що не суперечить положенням статті 18 Регламенту (ЄС) 2022/869, які зазначають, що «проєкти спільного інтересу, що належать до категорій енергетичної інфраструктури, викладених у статті 24 та додатку II, мають право на отримання фінансової допомоги Союзу у формі грантів на дослідження та фінансові інструменти».

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Проєкт Закону **не суперечить** міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС, але **потребує доопрацювання** з метою більш повного врахування положень Регламенту 2022/869.

Голова Комітету **І.О. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000EED52E0043BFDC00
Дійсний до: 16.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-20/10-2026/252953 від 23.10.2026
2378275